

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor, Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje, Kocanova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi in pošt. ček. zavod: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78 180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnine znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Memel ali Klaipėda

S tem vprašanjem so se pred nedavnim karakizirali problem, ki je odprt pred Evropo v mejnem področju med germanskim, slovanskim in litovskim svetom. Ali naj ostane Klaipėda, kakor se je mesto s svojim teritorijem začelo imenovati v širši politični javnosti v povojni dobi, ali pa naj se vrne zopet v stari Memel, nazaj k nemškemu imenu. Klaipėda je bilo novo ime seveda samo za širšo politično javnost, za evropski svet izven male Litve, dočim ga je domače prebivalstvo litovskega rodu imenovalo tako od nekdaj, ne le od one dobe, ko ga je zmagovita antanta dodelila novo nastali litovski republiki. Litva ni dobila te deželice, ki meri komaj 2657 kv. km ter šteje 152.000 prebivalcev, samo za to, da bi imela preko njenega pristanišča, ležečega na ustju reke Njemen, dostop do morja, ki ga sicer ne bi premogla. Litva se je mogla v svojih zahtevah po priključku Klaipėde sklicevati tudi na etnografsko načelo, ker je polovica tamkajšnjega prebivalstva bila litovskega rodu in je govorila še vedno litovski jezik.

Toda politična stran klaipėdskega problema se je odslej premaknila in zlasti v zadnjih mesecih se je težišče preložilo na druge osnove. Najzgovorneje nam o tem pripovedujejo nedavne volitve v klaipėdske deželne zbor. Dale so rezultate, za Nemce še bolj ugodne od dosedanjih. Iz njih se prav dobro razvidi, da je tudi prebivalstvo litovskega rodu in jezika po veliki večini glasovalo za nemško stranko. Dejstvo, da so volitve dale 87% glasov za nemško stranko ter le 13% za litovske stranke, je dovolj zgornjo samo po sebi. Seveda razlaga tega pojava ni težka, zakaj vsa kulturno zgodovinska preteklost klaipėdskega ozemlja se je razvijala v tesnem sožitju z nemškim narodnim življenjem in zlasti pada težko na tehnično, da so Litovci v tem ozemlju evangelizirani, dočim so v ostali ali pravi Litvi katoličani.

Za zunanji svet in za politične posledice mnogo važnejše pa je dejstvo, da je bil z volitvami izrečen v Memelu tako rekoč plebiscit. Tak značaj so volitvam dajali ves čas z nemške strani za časa volilne kampanje in po tem geslu je nemška stranka zmagala še krepkeje kakor pri vseh prejšnjih volitvah. Zato ni niti najmanj presenetljivo, da so se začele pojavljati v zunanjem svetu diskusije o bodoči usodi deželice.

Memelski teritorij je ločila od Nemčije versajska mirovna pogodba. Toda zmagovita antanta ga ni takoj izročila Litvi, marveč ga je v začetku podredila kontroli veleposlaniške konference v Parizu. Ta ga je šele 16. februarja 1923 dala v upravo Litvi, ki je morala nato 8. maja 1924 podpisati posebno konvencijo o memelskem statu. Z njim se je podelila Memelu ali Klaipėdi zelo obsežna avtonomija, ki je pomenila pred vsem popolno samoupravo deželice, v okviru republike pod vrhovno oblastjo Litve. Statut so garantirale velesile Francija, Velika Britanija, Italija in Japonska. Z njimi so prišli ponovno v konflikt Litovci, ki so hoteli poseči v politični razvoj deželice, pa so s tem zadeli ob predpise avtonomnega statuta in so se morali spriti odpora signatarov sil zadovoljiti z dotedanjim stanjem. Nemara je bil prav to poglavitni vzrok, da sta Francija in Anglija nastopili v Berlinu, ko se je pojavila opasnost, da bi se mogel statut klaipėdske avtonomije kršiti od strani nemškega prebivalstva Klaipėde. Obe državi sta se hoteli s tem korakom nekoliko skriti napram Litvi; večjega pomena njuna akcija ni mela in zato tudi ni zbudila nikake posebne senzacije.

Obenem so se pojavili tehtni glasovi, ki trdijo, da v Berlinu sploh ne mislijo na priključek Memela, čeprav bi bil v današnji situaciji najbrž jako preprosta zadeva. Poučeni viri trdijo, da ima Memel višjo ceno, dokler je v litovskem državnem sklopu, a njega povsem avtonomno telo, nego če bi se priključil Nemčiji. Zakaj materialno bi Nemčija s priključkom ne pridobila nič. Ako pa ostane Memel v okviru Litve, bi mogla Nemčija preko njega vplivati na litovsko gospodarstvo, saj gre domala ves izvoz in uvoz Litve preko klaipėdske luke. Še večji bi mogel biti politični vpliv na Litvo. Zato so zelo verjetna zatrdila, da so na nemški strani rezervirani in začelo je prevladovati mnenje, da se memelski problem ne bo razvil tako naglo, kakor je bilo videti še nedavno.

Nemško-angleška pomorska pogajanja

Berlin, 30. dec. v Nemška vlada je s svojo noto z dne 26. t. m. obvestila angleško vlado, da se bo poslužila gotovih pravic, ki jih ima po pomorski pogodbi iz l. 1935 in 1937 glede izpolnitve nemške vojne mornarice v zvezi s tem so prispeli danes v Berlin zastopniki angleškega mornariškega ministrstva, katerim so dodeljeni strokovnjaki admiraltete, da se o tem dogovore z merodajnimi nemškimi krogi.

ANGLIJA NE BO POSREDOVALA MED ITALIJO IN FRANCIJO

Po angleškem naziranju se morata obe sprti velesili sporazumeti sami med seboj brez zunanjega posredovanja

London, 30. dec. AA. Dobro informirani zastopniki diplomatskega tiska menijo, da Velika Britanija nima dolžnosti posredovati v francosko-italijanskem sporu. »Times« pravi, da so informacije iz tujine, po katerih bi bila Chamberlain in Halifax pripravljena posredovati v Rimu, popolnoma netočne. O takšni nameri ni razpravljala niti londonska niti francoska vlada, nasprotno je francoska vlada celo sporočila, da bi smatrala za žalitev vsako takšno posredovanje. Glede francoskega zadržanja nasproti Italiji pravi »Times«, da smatra britanska vlada kot razumljivo, ako Francija ne pristaja na nobeno posredovanje sprito žalitev, ki so spremljale italijanske zahteve, ker zaradi njih ne bi bilo možno priateljsko razgovorjanje. V Londonu prav tako razumejo francoski argument, da bi se ono, kar bi se še pred nekaj meseci lahko imenovalo »solucija«, pomenilo danes umik zlasti v obeh severnoafriških domačinov »Times« govori nato o španskem vprašanju in o celotnem sredozemskem problemu in pravi: »Težko se mnogoštevilne. Zato jih je treba proučiti v okviru razgovorih. To Chamberlain ve in s tem spoznanjem se odpravlja tudi na pot v Rim.

»Daily Telegraph« piše o stališču britanske vlade: Če misli Mussolini Chamberlainu povedati kaj o francoskih koncesijah Italiji, mu bo britanska ministrica odgovorila, da mora Italija če ima kaj zahtevati od Francije to storiti direktno in brez obotavljanja ter mora biti pripravljena ponuditi za odškodnino kakšne kompenzacije. Britanska državna bosta tudi izjavila, da Velika Britanija nima nobenih stila poslušati italijanske zahteve in da bi Italija prav storila, če bi brez odlašanja

začela pogajanja s Francijo o vseh spornih zadevah.

»Manchester Guardian« objavlja članek, v katerem pravi med drugim: Mejo francoskih koncesij je zarisala pogodba, ki jo je Mussolini odpovedal. Francija ne bi mogla pristati na nobeno koncesijo, ki ne bi bila predmet razgovorov v okviru te pogodbe. Ni verjetno, da bi Velika Britanija skušala pregovoriti Francijo, naj opusti svoje sedanje stališče. Prav tako ni videti, da bi bil Chamberlain voljan dati Mussolinu kakršnokoli zadoščenje na španskem. Zdi se, da se potrjuje naziranje, po katerem se politika »pomirjevanja« približuje koncu. V Londonu se naglo širi drugo naziranje, da je namreč prišel čas za začetek zunanje politike, ki bi ji odslej odločala smer London in Pariz ter ne več samo Berlin in Rim.

Zasebna iniciativa angleških državnikov

London, 30. dec. o. Foreign Office je davi objavil službeni komunikat, da je francoski diplomatski zastopnik Cambon izročil angleški vladi tekst francoskega odgovora na italijansko odpoved Mussolini-Lavalovega sporazuma iz leta 1935 o začasni ureditvi položaja tuniških Italijanov. Zaradi pomirjenja britanske javnosti pravi komunikat dalje, da se bodo razgovori angleških državnikov v Rimu vsakakor delno nanašali tudi na italijansko-francoski spor. Angleški državnik bosta skušala neobvezno in po svoji lastni iniciativi vplivati na Mussolinija, da bi sprejel za osnovo pogajanj z Italijo pogodbo iz leta 1935, ki pa bi jo bilo treba vsakakor nekoliko revidirati in izpopolniti.

Italijanske zahteve

Rim, 30. dec. o. Italijanski listi demantirajo danes z vso odločnostjo francoske in angleške vesti o italijanskih vojaških pripravah na mejah francoske Somalije in Tunisa. To kaže, da Italija v resnici v sporu s Francijo ne namerava iti do skrajnosti. Kakor poročajo nekateri listi, je pripravljena pogajati se s Francijo o vseh spornih vprašanjih pod naslednjimi pogoji: 1. da Francija se pred pričetkom pogajanj pristane na ureditev španskega problema v smislu italijanskih zahtev; 2. da Francija zadosti vsem onim italijanskim zahtevam, ki so bistvenega pomena za gospodarski razvoj italijanskih kolonialnih posestev v Vzhodni Afriki. Italija zahteva predvsem prosto pot preko Džibutija, spremembo somalijsko-abezinske meje in znatno znižanje potniških in blagovnih tarif za prevoz skozi Sueški prekop.

Francoske ponudbe

Pariz, 30. dec. o. Po neslužbenih vesteh je odpravnik poslov francoskega poslanstva v Londonu Cambon ob priliki svojega zadnjega obiska v Foreign Officeu obvestil zastopnika angleške vlade, da je francoska vlada pripravljena pogajati se z Italijo o železniški progi Džibuti-Addis Abeba, o italijanskih svobodni luki v Džibutiju in o novem znižanju tarif za prevoz blaga in ljudi skozi Sueški prekop. Francoska vlada pa stavlja za pogoj, da se Italija odpove vsakršnim teritorialnim aspiracijam na področju francoske Somalije in v Tunisu.

Očitki Franciji

Rim, 30. dec. o. Italijanski službeni krogi poudarjajo, da je francoska vlada v

svojem odgovoru na italijansko odpoved sporazuma o Tunisu iz l. 1935 izrazila toliko načelnih pridržkov in ugovorov, da je izključena sieherna možnost, da bi takojšen pričetek direktnih pogajanj med obema državama. V Rimu naglašajo, da bo treba sedaj počakati na nove okoliščine, ki bodo francosko vlado pripravile do pristanka na direktna pogajanja glede italijanskih zahtev. Italijanska vlada odklanja sieherno odgovornost, ker se razprava o spornih vprašanjih, ki jih je šele precizirala, še ni pričela. Italijanska vlada je pripravljena na direktna pogajanja, vendar pa ugotavlja, da se francoska vlada pogajanjem upira.

★

Služben nemški glas o težnjah Italije

Berlin, 30. dec. AA. »Deutsche diplomatische Politische Korrespondenz« objavlja članek, v katerem med drugim pravi: »Preteklo leto je izginila iz srednje Evrope nevarna napetost in narodi, ki žive na tem področju, se lahko za zaupanjem lotijo dela. Če bi se tudi v drugih pokrajinah Evrope prizadevali, da se najde izhod iz sedanjega nezdravega stanja, ki je nastal, ker so se gotove razmere iz prejšnjih časov vzdrževale še naprej, bi se moglo to oceniti kot znak zdravega smisla za pravičnost in kot želja, da se takšni pojavi popolnoma odstranijo. Italija kot sredozemska velesila se zaveda, da je prostor, v katerem mora živeti, ogrožen po mnogih neznošnih okoliščinah. Boj za edinstvo Italije v preteklem stoletju ni dopustil, da bi Italija gledala preko najožjih svojih narodnih meja. Zdelo se je, da ji bodo pogajanja, ki jih je vodila za svoj vstop v svetovno vojno na strani velike antante, nazadnje dala možnost dopolnitosti, s čimer se je prejšnja kasnila. Nihče ne more trditi, da so bile tedanje obljube izpolnjene tako, kakor so bile dane v trenutku potrebe. Pričakovane kompenzacije niso bile dane. Neposredno zainteresirani smatrajo, da bi bilo koristno, če se resno in temeljito prouče sedanje razmere in da je nevarno ustvarjati umetno napetost z izmišljenimi ukrepi o mobilizaciji, ker se s tem otežkoča stvarna diskusija.

Nacionalistična ofenziva se nadaljuje z vso silo

Republikanci so se razvrstili na drugi obrambni črti in se trdovratno branijo — Padec važnega mesteca Granadelle — Katalonska vlada zapuša Barcelono

Bilbao, 30. dec. AA. Vojni poročevalci DNB-ja na katalonski fronti poročajo o hudih borbah v okolici Granadelle, kjer so republikanci zbrali močne oddelke čet. Kljub temu se je nacionalistom posrečilo obkoliti Granadello in jo z naslikom zavzeti. Ujeli so vso republikansko posadko. Iz Granadelle vodi cesta v Borjas, kjer je generalni štab republikanskega poveljstva. Salamanca, 30. dec. o. Po današnjem službenem poročilu nacionalističnega vrhovnega poveljstva so Francoske čete smotile dogle v osrednjem odseku fronte pri Balagueru nov pomemben uspeh. Zavzele so poleg cele vrste manjših postojank strateško zelo pomembno mestoce Granadello, v katerem se križa več cest, ki vodijo iz Aragonije v Katalonijo. Iz Granadelle vodijo avtomobilske ceste v Tarragono in Barcelono. Republikanci so na vso moč branili to mestoce: hude ulčne borbe so bile še sredi noči. Na obeh straneh je bilo veliko število človeških žrtev. Nazadnje so nacionalistični tanki preneli republikance iz vseh njihovih strojniških gnezdv ter očistili mesto, v katerem so nacionalisti zasedli prav velikanske množine vojaških potrebščin. Barcelona, 30. dec. o. Po še nepotrjenih

vesteh je Francova ofenziva, ki traja že cel teden dni, davi zastala. Francoske čete, ki so smotile zavzeti Granadello, niso prodrele mnogo dalje proti vzhodu od tega mesteca, pa tudi drugod so naletele na nov odpor republikancev. Ti so se razvrstili na novi obrambni črti, ki je prav tako dobro utrjena, kakor so bile postojanke, ki so jih nacionalisti zavzeli v zadnjih treh dneh. V raznih odsekih so sicer nacionalisti pričeli s trgovin in letali znova hudo obstreljevati republikanske postojanke, vendar jim do poldnega ni uspelo nikjer toliko streti republikanskega odpora, da bi si omogočili nov prodor.

London, 30. dec. Iz Barcelone poročajo, da so pričele tamkajšnje oblasti misliti na evakuacijo državnih uradov, ki naj bi se preselili v vojno luko Cartagena ali kam drugam. V zadnjih dveh dneh se je med Barcelono in Valencijo razvil živahen pomorski in letalski promet. Smotile je imrlo več republikanskih ministrov konferenco, na kateri so razpravljali o položaju na fronti in o ukrepih za premestitev nekaterih upravnih uradov in ministrstev iz Barcelone na jug.

Pomorska bitka pred angleškim Gibraltarjem

V Gibraltarju popravljeni republikanski rušilec je bil pri izhodu iz luke napaden od nacionalističnih ladij

London, 30. dec. o. V pretekli noči je nastala v gibraltarski ožini kratka a huda bitka med skupino španskih nacionalističnih vojniških ladij in republikanskim rušilecem »Louis Diaz«. Rušilec je bil sredi oktobra napaden od nacionalističnih ladij in tako močno poškodovan, da se je le s težavo rešil v angleško gibraltarsko vodo. V angleškem arzenalu so ga popravili. Ze pred nekaj dnevi se je pripravil na odhod Nacionalisti pa so bili o tem pravočasno obveščeni. Zato se je nekaj njihovih ladij pod vodstvom križarke »Canarias« usidralo na odprtem morju pred Gibraltarom in čakalo na republikansko ladijo.

Rušilec se je snoti z ugasiimi lučmi dejansko odpravil na pot. Ko je priplul na odprto morje je s polno paro ubral smer proti severovzhodu. A s križarke »Canarias« so ga opazili. Takoj je bila alarmirana vsa nacionalistična flotila. Rušilec se je prvi približal minonoscu »Jupiter«. Po kratkem obstreljevanju se je rušilec na videz udal. Ko pa se mu je »Jupiter« že doblja približal, je poveljnik rušilca odredil napad in rušilec se je s kljunom z veliko b. zino zarinil v bok »Jupitera« ter ga malone razpolovil. Minonoscu se je v nekaj minutah potopil. »Diaz« ni bil poškodovan in je naglo zavil nazaj proti gibraltarski luki, ker so mu izhod proti severovzhodu zaprle nekatere nacionalistične pomožne vojne lad-

je. Nekaj granat, ki je zadelo rušilec na njem ni povzročilo večje škode. Pač pa je bilo 5 mornarjev ubitih in 10 ranjenih. Nacionalistične vojne ladje so takoj pričele zasledovati republikansko ednico, a je niso več dosegle. Nekaj njihovih granat je udarilo na angleško gibraltarsko obalo. Neki angleški stražnik in trije civilisti so bili ranjeni. »Diaz« pa je približal v angleške teritorialne vode s tako brzino, da je 20 m od obzolja nasledel na plitvino.

Kmalu nato ga je zasedel oddelček angleških mornarjev. Angleži so ladijo zaplenili. Davi je neki angleški rušilec skušal »Diaz« spraviti s plitvine, a se mu to za enkrat še ni posrečilo.

Gibraltar, 30. dec. h. Davi okrog l. zjutraj je pred Gibraltarjem prišlo do spopada med štirimi Francovimi vojnimi ladjami in republikanskim torpednim rušilecem »Jose Luis Diaz«, ki je odpul iz gibraltarske luke, kjer je izvršil neka popravila. Po kratki bitki je republikanski rušilec potopil eno Francovo ladijo, a je bil pri tem tudi sam tako hudo zadet, da se je začel potapljati, preden je dosegel obrežje. Stirje člani posadke so bili pri tem ubiti, 11 pa ranjenih. Posadko je rešil angleški rušilec in jo prepeljal v Gibraltar, kjer so jo internirali v vojašnici, potapljaljoči se rušilec pa so z vlačilci potegnili v luko in ga za dobo španske državlanske vojne zaplenili.

Spor med Francijo in Iranom

Prekinitev diplomatskih stikov med obema državama zaradi napadov francoskih listov na iranskega šaha

Pariz, 30. dec. br. Iranski (perzijski) poslanik v Parizu je danes obvestil francosko zunanje ministrstvo, da je iranska vlada sklenila zaradi sovražnega pisanja francoskega tiska prekinitev diplomatske odnošaje s Francijo. Pariski listi samo na kratko beležijo to dejstvo, ne da bi navedli vzrok te nenadne prekinitve.

Iranski poslanik bo jutri zapustil Pariz in odpoval v Teheran. Varstvo iranskih interesov bo začasno prevzel turški poslanik v Parizu.

Znano je, da je pred letom dni iranski poslanik protestiral na Orsayskem nabrežju proti pisanju francoskih listov, ker so vpletali v besedne igre tudi perzijskega šaha, kar je na teheranskem dvoru napravo slab vtis.

Pariz, 30. dec. h. V tukajšnjih dobro poučenih diplomatskih krogih se doznava, da so razlogi prekinitve diplomatskih odnošajev med Iranom in Francijo dokaj nenavadni. Povod za to je dala neka razstava angorskih mačk in z njo v zvezi

pisanje »Petit Parisien« in »Excelsiorja«, ki sta napadla iranskega šaha. V odgovor se je začela v iranskem tisku huda kampanja proti Franciji. Polemika je sedaj končno dovela do prekinitve diplomatskih odnošajev.

Francosko zunanje ministrstvo je nocoj objavilo uradni komunikat, v katerem potrjuje te informacije in dostavlja, da francoskemu poslaniku v Teheranu ni bila dana prilika, da iranskim oblastem pojasni vso stvar in odstrani nesporazum, ki je izval zlasti v dvornih krogih veliko nerazpoloženje.

Teheran, 30. dec. br. Uradno poročilo, da je Iran prekinil diplomatske odnošaje s Francijo, je izzvalo v javnosti veliko zadovoljstvo. Velika skupina omladincev je priredila pred vladno palačo manifestacije vladi ter demonstrirala proti Franciji. Francoskemu poslaniku je iranska vlada dostavila potni list s pozivom, naj čim prej zapusti iransko prestolnico.

Blum povabljen v Ameriko

Pariz, 30. dec. w. Po povratku Edena je sedaj tudi vodja francoskih socialistov Leon Blum prejel vabilo, naj v kratkem obišče Zedinjene države. Njegov obisk razagaja kot novo manifestacijo solidarnosti demokratičnih držav. Blum bo imel v Ameriki več predavanj o položaju v Evropi in o potrebi složnega nastopa v obrambi miru in demokracije.

Tihotapstvo zlata v Rumuniji

Berlin, 30. dec. b. Nemški listi poročajo, da je prišla rumunska policija na sled veliki tihotapski organizaciji, ki se je pečala v glavnem s tihotapstvom zlata. V afero je zapletenih več Židov, med njimi trgovec v Sighetu, kjer so tihotapce odkrili, Levy, nadalje Moise Lupu in Joan Marcus, trgovca v Bukarešti, ter advokat Jon Dobre, ki so vsi že pod ključem. Levy je po svojih agentih kupoval zlato po vsej Rumuniji in ga nato skupno z ostalimi tihotapci prenašal v inozemstvo. V afero je bilje zapleten tudi neki obmejni policijski komisar, ki je od tihotapcev prejel okoli 60.000 lejev podkupnine. Tudi on je že aretiran, v zvezi z odkritji policije pa se pričakujejo še nove aretacije.

Vanderveldov pogreb

Bruselj, 30. dec. AA. Danes je bil v Bruslju pogreb socialističnega voditelja Emila Vandervelda. Pogreba se je udeležil tudi Leon Blum kot zastopnik francoske socialistične stranke.

Ulster vedno na strani Anglije

London, 30. dec. AA. Predsednik vlade severne Irske je prispel v London in podal izjavo, v kateri izreka priznanje Chamberlainu. Med drugim je dejal: Naj ukrene britanska vlada, kakoli, Ulster bo vedno brez obotavljanja na strani Anglije.

Francoski senat sprejel proračun

Pariz, 30. dec. br. Senat je na večerni seji s 279 proti 16 glasovom v celoti sprejel državni proračun za leto 1939. Oni člani in postavke, ki jih je senat spremenil, bodo ponovno predloženi poslanski zbornici, ki se sestane jutri dopoldne. Popoldne bo verjetno zadnja seja senata v letošnjem letu.

Važni sklepi francoskega parlamenta

Pariz, 30. dec. AA. Parlament je sprejel dopolnilno soglasno, namreč s 598 glasovi resolucijo, ki poziva vlado, naj predloži parlamentu zakonski predlog o podelitvi pokojnine starim delavcem v mestih in v vaseh. Pred glasovanjem je poslanec Pomaret izjavil, da vlada pristaja na predlog resolucije.

Parlament je nato s 325 glasovi proti 226 sprejel predlog, da se popolnoma amnestirajo vsi, ki so se pregrešili proti zakonu o rekrutaciji od 19. julija 1936 dalje, če so bili kršitelji tega zakona ta čas zadržani na španskem.

Končno je poslanska zbornica sklenila vrniti odboru za civilno zakonodajo načrt zakona o amnestiji in sprejetju v službo oseb, proti katerim so se izvajale sankcije zaradi splošne stavke dne 30. novembra.

Italijansko-egiptska pogajanja

Kairo, 30. dec. AA. List »Ahlam« piše, da zunanje ministrstvo zavrača glasove, po katerih so italijansko-egiptska pogajanja zastala, da se mednarodni položaj normalizira. Priprave za pogajanja se nadaljujejo in ni razloga za njihovo odgoditev. Isti list pravi, da uradni krogi nimajo nobenih podatkov o zbiranju italijanskih čet na mejah Tunisa. Abesinije in Smalije in da ni v stiku italijanskih čet od zadnje mednarodne krize nastopila nobena sprememba.

Chamberlain trdno veruje v ohranitev miru

Novoletna poslanica angleškega min. predsednika

London, 30. dec. AA. Tednik »Home and Empire« je objavil novoletno poslanico predsednika vlade Chamberlaina, ki pravi med drugim:

»Naša moč nam dopušča, da lahko iščemo prijateljsko s vsemi narodi in da jim lojalno nudimo roko poštenega sodelovanja, ne bomo pa ničesar storili pod pritiskom sile.«

Govorec o 1. 1938 pobija Chamberlain naziranje, da je vojna neizogibna in da se mora sedaj Anglija pripraviti na vojno. Prepričan je, da se bodo odločilni mednarodni problemi lahko uredili v duhu pomirljivosti in sodelovanja. Nikdar ni verjel, da bi bilo to lahko, vendar pa ugotavlja, da doseženi uspehi niso samo napovedi, temveč so že znano podprli pravilno urejanje mednarodnih odnosov. Nato opozarja Chamberlain konservativno stranko, naj ohrani red »v lastni hiši«. To je potrebno, ker smo tik pred novimi volitvami.

Mi smo se z Italijo pogajali in uveljavili sporazum, s tem pa smo vzpostavili tudi staro prijateljsko, ki je vezelo oba naroda. Monarkovski sporazum sta sledili angleško-nemška in francosko-nemška iz-

java. To sta dve svečani izjavi, ker poudarjata, da med Francijo in Nemčijo in med Anglijo in Nemčijo vojna ne more več služiti za sredstvo, ki naj razčisti kakršnekoli probleme. Ti izjavi dokazujejo duha pomirjenja in obenem nakazujejo možnost napredka, kajti pred enim letom ne bi mogli se nihče reči, da se bodo evropske velesile v 12 mesecih toliko sporazumele, da se bo lahko začelo delo pomirjevanja.

Nato piše Chamberlain o sporazumih, ki jih je Anglija sklenila z Irsko in Zedinjenimi državami. To leto nam je dalo toliko dokazov dobre volje, da nimamo nobenih povodov za to, da bi bili pesimisti. Ob koncu svoje poslanice Chamberlain ponovno opozarja, kako hitro in močno se Anglija oborožuje. V zvezi s tem pravi Chamberlain: »Odstraniti moramo gotove nemške vtise, ki so jih povzročili razni govori o zavlačevanju in nepopolnosti. Moram samo ugotoviti, da smo s svojimi načrti v oboroževanju že toliko dosegli in tako napredovali, da lahko že danes v celoti izpolnimo vse svoje obveze napram našim zaveznikom, napram našemu imperiju pa tudi napram samim sebi.«

Beleške

Grof Csaky obišče Rim in Berlin

Francoska polslužbena agencija Havas poroča, da bo novi madžarski zunanji minister grof Csaky takoj po božičnih počitnicah obiskal »ajprej Rim in nato še Berlin. Po dosedanjih dispozicijah bo prišel v Rim, čim bo končan rimski obisk obeh vodilnih angleških državnikov, Chamberlaina in Halifaxa. Iz Rima se bo vrnil v Budimpešto, če par dni nato pa bo odpotoval v Berlin.

Odgovornost v tisku

Za božič je izdal slovit angleški publicist Wickham Steed knjigo »Tisk«, ki je izšla v angleških političnih in kulturnih krogih največjo pozornost. Steed opozarja angleško javnost na nevarnosti, ki ji pretijo od tako zvanega popularnega tiska. Za primer navaja dnevnike »Daily Express«, ki izhajajo dnevno v dveh milijonih izvodov in ki lahko torej silno vplivajo na mišljenje množic, za katerega pa politično in moralno ni prav, da prav nihče odgovorno. Po Steedovem mnenju bi morala vsa razsoda in odgovornost se zavajajoča javnost forsirati seriozni tisk in vedno na novo klicati na odgovor one, ki so merodajni za pisanje listov.

Pariški list o odpovedi nemškega konkordata

Vatikanski cerkveni krogi pričakujejo, da bo Nemčija odpovedala konkordat iz l. 1932 in da bo uredila odnose s katoliško cerkvijo s posebnimi zakoni. V zvezi s temi napovedmi je v mednarodnem svetu zbudil veliko pozornost članek, ki ga je napisal francoski novinar Charles Pichon v pariškem listu »L'Epoque«. Pichon velja namreč za novinarja, ki ima odlične zveze z vodilnimi krogi katoliške cerkve. Po njegovih informacijah je nemška vlada že izdelala načrt za odpoved konkordata in za sledečo j. enostransko ureditev položaja katoliške cerkve v Nemčiji s posebnimi zakoni.

Francoski socialisti po božičnem kongresu

Pariški poročevalec »Neue Zürcher Zeitung« piše o položaju francoske socialistične stranke po izrednem božičnem kongresu in poudarja med drugim, da je akcijska sposobnost stranke po tem kongresu močno zmanjšana, njena doslej enotna doktrina omajana in da se proti Blumovemu vodstvu pojavlja resna opozicija. Navzlic silnim naporom se to pot prvič Blumu ni posrečilo, da bi na vsej črti prodrl s kompromisno resolucijo in tako rešil vsaj na zunanjo enotnost stranke. Zlasti močno se je opazilo nasprotje med socialističnimi voditelji v pogledu francoske zunanje politike, kar predstavlja po mnenju poročevalca »dogodek mednarodne daljnosežnosti«. Ako upoštevamo, da se je okoli štiri mandatov vzdralo glasovanje, potem je Blumova zmaga s 4322 glasovi proti 2837 zelo prekatna. Mnogi govorniki so socialističnega voditelja tudi v notranjopolitičnem pogledu opozarjali, da je njegovo vztrajanje pri politiki »ljudske fronte« postalo po novem razvoju nemogoče, saj je ta politika predvsem v ostrem nasprotju s potrebo francoskega oboroževanja, ki jo Blum sam zagovarja.

Belgijska protiletalska obramba

Ker so belgijski strokovnjaki ugotovili sredi razpeta tako zvane »septembrske krize« hude pomanjkljivosti v pogledu belgijske obrambe, zlasti obrambe civilnega prebivalstva pred zračnimi napadi, je belgijski narodnoobrambni minister general Denis izdelal te dni podoben program za natančno izvedbo in izpolnitev belgijske protiletalske obrambe. Tako bodo na primer povsem na novo organizirane nekatere artiljerijske sekcije in baze avtomatičnega orožja za obrambo pred napadi iz zraka. Za izvedbo tega programa predvideva načrt eno milijardo 200 milijonov belgijskih frankov izrednih kreditov. Od tega bo polovica (600 milijonov) uporabljena takoj za prva dela. Razen navedenih naprav pa predvideva načrt tudi organizacijo posebnih zaščitnih oddelkov, organiziranih po vzoru nekdanje civilne garde, ki naj bi šteli že takoj v začetku okoli 15.000 moških.

Nevarni Batovi čevlji

Ko je zasedla madžarska vojska odstopljeni del Slovaške in Podkarpatske Rusije, je našla v slovaških in ukrajinskih podružnicah Bate ogromno zalogo vseh mogočih obuv, skupaj baje okoli 92 vagonov s 3 milijoni pari čevljev, ki so prišli iz Zlina tik pred madžarsko okupacijo. Tako so se znašli ti trije milijoni parov čevljev preko noči brez carine in davka na madžarskem ozemlju, kjer so postali predmet nevarnega dumpinga na škodo madžarske čevljarne industrije. Saj prodajajo Batove prodajalne danes na ozemlju zasedene Slovaške čevlje za polovico cene, kakor jih lahko prodajajo trgovci, ki jih zalagajo madžarske tovarne. Poleg tega predstavlja število 3 milijonov parov čevljev polnoletno prabo vsega madžarskega prebivalstva na območju. Madžarski industrijalci čevljev zahtevajo sedaj od vlade, naj takoj zapleni vse Batove čevlje ter jih javno uniči, da tako zaščiti njihove ogrožene interese.

Ku-kluks-klan zopet straši

Čitateljem je gotovo še v spominu znamenita ameriška tajna organizacija »Ku-kluks-klan«, o kateri se v zadnjem času ni več veliko pisalo, ker je zaradi notranjih razprtij med vodilnimi člani in pa zaradi vedno ostrejših napadov časopisja proti njej in njenim brezobzirnim metodam strahovanja javnosti izgubila v zadnjih letih sleherni vpliv. Toda poročila iz Amerike pravijo, da se ta skrivnostna organizacija, katere člani se v glavnem rekrutirajo iz veposestnikov na ameriškem jugu, pripravljajo sedaj znova na javno udejstvovanje, to pot pa z nekoliko spremenjeno parolo. Voditelji »Ku-kluks-klana« so se namreč odločili, da bodo svoje nadaljnje delovanje usmerili v borbo z veliko delavsko organizacijo, ki jo vodi John Lewis in ki jo »ku-kluks-klanci« označujejo za komunistično. Računajo, da bodo s tem ideološkim geslom pridobili več simpatij v ameriški javnosti, ki jim sicer nikdar ni bila naklonjena.

Afera japonskega generala

Eden najvplivnejših generalov je bil odstavljen, ker so mu izginili važni vojaški dokumenti

Tokio, 30. dec. AA. Vlada je izdala komunikate, po katerem je odstavila brigadnega generala Kakunoma, čefa pisarne za upravne zadeve v vojnem ministrstvu, in ga javno obsoja zaradi izgube velevažnih vojaških dokumentov.

Vojaški krogi so se zelo vznemirili, ko so izvedeli o tem dogodku, ker so ga dolgo prikrivali. Znano je samo, da je ta komunikate izšel šele po celi vrsti sestankov vojnega ministra in kneza Konoja ter vojnega ministra z generalom samim. Popoldne je bil Itagaki v avdienci pri cesarju.

Odstavljeni general je zavzemal zaupno mesto in je nadomestil vojnega ministra na sejah parlamenta. Na tem mestu je bil prej ubiti general Nagata. General Kakunoma Mašidžiri je star 51 let. Bil je cesarjev adjutant in je poročen s princeso iz rodu Jukiko, starejšo sestro princa Kanajomija.

Pred novo ofenzivo

Tokio, 30. dec. o. Japonske vojaške oblasti so dobile od centralnega vojnega sveta nalog, naj pripravijo na Kitajskem novo ofenzivo, s katero naj bi prodre do Cungkinga in tako pregnale Čangkajske še dalje proti zapadu. Po padcu tretje kitajske prestolnice namerava japonska vlada proglasiti konec vojne na Kitajskem. Sklicala bo kongres Velike Kitajske, proglasila odstavitev Čangkajske in izvršila razdelitev Kitajske v federativne enote, ki bodo vse pod njenim protektoratom.

Moralna odpornost Kitajcev

Posebni poročevalec nemškega lista »Frankfurter Zeitung« v Cungkingu je napisal zelo zanimivo poročilo o pravem položaju Kitajcev, zlasti o njihovi morali po poslednjih porazih. List objavlja članek na uvodnem mestu pod naslovom »Negotova kitajska bodočnost — Oslabitev na zunanji je uravnotežena s strnitvijo na znotraj«. V tem poročilu čitamo med drugim: »Kitajska je v teku preteklega leta mnogo izgubila, toda prav tako mnogo tudi pridobila. Medtem ko se ni izkazala sposobna, da bi svoje najbolj cvetoče pokrajine branila in s tem pridobila na ugledu in zaupanju v svetu, se je pa na drugi strani notranje zelo okrepila in je prvič po dolgem postala zedinjena narodna država. Še pred enim letom, da celo še pred enim mesecem je bilo veliko skrivnostnih uganin, ali bosta pomembnejši pokrajini Sečuan in Jnan vzdržali ali ne, ali se ne bodo morebiti utrjene kitajske čete ločile

Zapletljivi v Mongoliji

London, 30. dec. o. Iz Moskve poročajo, da se v Zunanji Mongoliji zbira velika mongolska vojska, ki namerava vdreti v Notranjo Mongolijo. Mongolska vojska šteje 75.000 vojakov, v Notranji Mongoliji pa so Rusi že zbrali vojsko, ki šteje 130.000 ljudi.

Japonci aretirali posadko angleškega parnika

Tokio, 30. dec. br. Agencija Domej poroča, da so japonske pomorske oblasti zaprele nekega angleškega kapitana, dva oficirja in 63 mornarjev, ker so s svojim parnikom pristali v preproveh luki. Kapetan se je izgovarjal, da je iskal zavetje v luki pred hudimi viharji, ki so ogražali ladjo.

Pred preosnovo japonske vlade

Tokio, 30. dec. AA. Predsednik vlade knez Konoje nadaljuje razgovore z ministri o osebnih spremembah v vladi. Knez Konoje je sprejel ministre Itagakija, Kida in Iheda, nato pa je z varuhom državnega pečata Juašem in predsednikom državnega sveta baronom Kiranjunom ter pozneje še z zunanjim ministrom razpravljal o ukrepih, ki bi jih kazalo podvzeti. Izvedelo se je, da je bil glavni predmet vseh teh razgovorov politika, ki naj jo Japonska vodi nasproti Kitajski. Končno odločitev o nameranih ukrepih pričakujejo na seji 6. januarja.

Med Slovaki in Madžari

Hudi slovaški očitki madžarski vladi — Nemški listi ponavljajo svoja svarila na račun Budimpešte

Bratislava, 30. dec. h. Z ozemlja, ki so ga zasedli po dunajski razsodi Madžari, prihajajo dan za dnem vedno številnejši begunci, ki so morali pobegniti pred madžarskimi teroristi. Največ beguncem je zadnje dni pritežalo iz šurjanja, Novih Zamkov in okoliških krajev. Begunci pripovedujejo, da preganjajo Madžari vsakogar, ki ga smatrajo za količjak nezanesljivosti. Zlasti zasledujejo vse one Slovače, ki so podpisali spomenico, v kateri so zahtevali zopetno priključitev teh pokrajin k Slovaški. V zvezi s tem je bilo doslej aretiranih že nad 800 ljudi. Skoraj vsi slovaški učitelji, ki so na izrecen poziv madžarske vlade ostali na zasedenem ozemlju, so bili aretirani. Očitajo jim, da so posepeševali raznarodovanje madžarskih krajev. Do večerj so madžarske oblasti izgnale z zasedenega ozemlja 1.404 slovaške učitelje, več sto na jih je še zaprtih.

Berlin, 30. dec. v. Slovaško prosvetno ministrstvo objavlja, da so madžarske oblasti doslej zaprle v zasedenem ozemlju nad 100 razredov slovaških šol. Otroke teh razredov so vpisali v madžarske šole, učitelje pa odpustili. Skupno je bilo v zadnjih dneh odpuščenih 600 slovaških učiteljev. Dogodki zadnjih dni so potisnili v ozadje vsa nasprotja med osrednjo in avtonomno slovaško vlado. To dokazuje tudi sporazum, ki je bil dosežen o priključitvi predsednika republike dr. Hache v Tatranski Lomnici. Po tem sporazumu bo premeščenih zaenkrat samo 9.000 čeških uradnikov iz Slovaške na Češko, dočim bo ostalih 30.000 ostalo še nadalje na Slovaškem, deloma tudi zaradi tega, ker za nje nimajo nadomestila.

Berlin, 30. dec. h. Nemški poslanec v prškem parlamentu dr. Kundt je objavil v »Essener Nationalzeitung« daljši članek, v katerem se zelo poveljno izraža o položaju Nemcev v CSR. Listi ponatiskujejo ta članek in primerjajo položaj Nemcev v CSR s položajem Nemcev na Poljskem in Madžarskem, pri čemer zelo ostro kritizirajo postopanje madžarske in poljske vlade napram Nemcem. V zvezi s tem tudi opozarjajo na preganjanje Slovakov na Madžarskem. »Berliner Börsen Zeitung« piše, da zbuja v berlinskih krogih dogodki na Madžarskem in na Poljskem naraščajočo ne-

voljo. List ugotavlja, da zlasti postopanje Madžarov s Slovaki in drugimi narodnimi manjšinami ne ustreza duhu dunajske arbitraže. Namen te razsode je bil, da se omogoči dobri medsebojni odnosaji. List pripoča Madžarom, naj upoštevajo prevzete obveznosti in naj dajo manjšinam ono svobodo, ki jim bo v dvojnji meri jamčila neoviran kulturni in gospodarski razvoj.

Madžarski protest proti slovaškemu radiu

Praga, 30. dec. AA. Odpravnik madžarskega poslanstva v Pragi je danes vložil v zunanje ministrstvo protest zoper protimadžarsko kampanjo slovaškega radija.

Prezident na Slovaškem

Tatranske Lomnice, 30. dec. AA. Predsednik slovaške vlade dr. Tiso je priredil večerj v Tatranskih Lomnicah večerjo na čast predsedniku republike dr. Hachi. Državnika sta izmenjala zdravici, v katerih sta izrekla željo, naj bi čehi in Slovaki ob medsebojnem spoštovanju svoje neodvisnosti delali za boljšo bodočnost Češko-slovaške republike.

Pomanjkanje premoga

Praga, 30. decembra. AA. ČTK: Božični prazniki na češkoslovaških šolah so podaljšani do 8. januarja, ker šolam premanjkuje premoga.

Likvidacija komunistične stranke

Praga, 30. dec. AA. Likvidacija komunistične stranke se izvaja v popolnem miru. Komunistični poslanci so izpraznili svoje prostore v parlamentu, še preden so dobili v roke odlok o razpustu stranke. Premoženje stranke je zaplenjeno. Policija je zapečatila vsa komunistična tajništva.

Jan Masaryk odpotoval v Ameriko

London, 30. decembra. AA. (DNB): Bivši češkoslovaški poslanik v Londonu Jan Masaryk je zapustil London in se z ladjo »Washington« odpeljal v USA.

Ukrajinska akcija na Poljskem in v Rusiji

Varšava, 30. dec. h. V Lvovu se je kljub prepovedi oblasti sestal ukrajinski narodni svet s prvaki združene ukrajinske stranke. Navzoči so bili tudi vsi ukrajinski poslanci in senatorji. Čeprav sprejete resolucije še niso bile objavljene, se domneva, da je na tem posvetu prevladala ekstremna struja. Posamezni govorniki so kritizirali taktiko parlamentarnih zastopnikov Ukrajincev in zahtevali, da preidejo v najostrejšo opozicijo proti vladi. Hudo so kritizirali tudi zunanjo politiko vlade in zahtevali, da ukrajinski narodni svet takoj pokrene akcijo pri vseh velesilah, da se zagotovi neodvisnost in samostojnost ukrajinske republike.

London, 30. dec. o. Iz Kijeva prihajajo vesti, da so sovjetske oblasti odkrile tajno organizacijo ukrajinskih separatistov. Zaroto sta vodila Strupnik in Postišek, ki sta organizirala že večjo skupino ukrajinskih nacionalistov. Namen organizacije je bil ocepiti Ukrajino od Rusije in jo združiti s poljsko ter češkoslovaško Ukrajino v novo državo.

Odkritje zarote je sovjetskim oblastim uspelo ob priliki aretacije dveh agentov, ki sta nameravala preko meje. Pri telesni preiskavi so našli pri obeh več pomembnih dokumentov, na podlagi katerih so v zadnjih dneh zajeli skoraj vse zarotnike.

ml. Izgledi, da bo tam mogoče skleniti pravo zvezo varnosti in medsebojne zaščite, so v toliko verjetnejši, ker se je v zadnjem času tudi Argentina pridružila vseameriški fronti. Novi argentinski zunanji minister Cantilo gotovo ne bo povzročal Cordellu Hullu toliko težav kakor njegov prednik Saavedra Lamas na poslednji vseameriški konferenci.

Novi umori v Palestini

Jeruzalem, 30. dec. AA. Vojaški guverner Jeruzalema je izdal odlok, da morajo vsi arabski šoferji taksijev do jutri ob 9. zjutraj vrniti svoja šoferska dovoljenja. To je odredil ker so danes iz nekega taksija v Jeruzalemu streljali na dva letalca in nevarno ranili nekega židovskega delavca in nekega Arabca.

V Nazaretu je omejeno svobodno gibanje prebivalstva zaradi umora uglednega kristjana-domačina.

Obsedno stanje v Jaffi

Jeruzalem, 30. dec. AA. Včeraj popoldne je bilo v Jaffi proglašeno za 24 ur obsedno stanje, ker so na obrežju našli ranjenega nekega arabskega redarja. Uradni list objavlja odlok, ki razveljavlja vsa dovoljenja za nošenje orožja.

Ribbentrop obišče Varšavo

Varšava, 30. dec. h. V inozemskem tisku razširjenih vesti o skorajšnjem obisku nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Varšavi niti ne potrjujejo niti ne zanikujejo. V političnih in diplomatskih krogih smatrajo, da je obisk zelo verjeten, ker se ne da tajiti, da je nedavno poljsko-ruska deklaracija zbudila v Berlinu veliko presenečenje. Stališče, ki ga je zavzela Nemčija glede skupne meje med Poljsko in Madžarsko, je odnose med Varšavo in Berlinom še bolj ohladilo. Varšavska zunanja politika se v zadnjem času skuša vsestransko prilagoditi novo nastalemu mednarodnemu položaju.

Varšava, 30. dec. o. Nocoj je bil objavljen službeni komunikate, da bo nemški zunanji minister Ribbentrop v drugi polovici januarja prišel v Varšavo na neslužbeni obisk. Že ponovno napovedanega obiska italijanskega zunanjega ministra ta komunikate ne omenja.

Ogromno povečanje angleškega letalstva

London, 30. dec. b. Angleška vlada je pripravila štiri letni načrt za izpolnitev angleškega vojnega letalstva. Po tem načrtu se bo število letalskih nabornikov, ki jih je bilo doslej po 3.000 na leto, povečalo na 10.000, da bo Anglija imela na razpolago zadostno število pilotov za vse ogromno število letal, ki si jih namerava preskrbeti do l. 1942.

Danes so bili objavljeni tudi zanimivi podatki o gradnji letal in letalskih oporišč v Angliji. V prihodnjem letu se bo število angleških vojni letal povečalo najmanj za tisoč in nato vsako leto še za več. Angleško mornariško ministrstvo namerava v kratkem prevzeti štiri velika obalna letalska oporišča in zgraditi še novo oporišče, na katerem bodo zgradili tudi vse potrebne tovarne in delavnice za popravila letal. Znato bo povečano tudi letalstvo vojne mornarice, ki že sedaj razpolaga s 7 maticnimi ladjami za letala, v gradnji pa jih je nadaljnjih 5.

Reorganizacija avstralske letalske industrije

London, 30. dec. AA. »Daily Telegraph« poroča, da bo v kratkem odpotovala v Avstralijo posebna komisija zastopnikov letalskega ministrstva, da prouči načrt, kako bi se avstralske tovarne preuredile, da bi lahko izdelovale najnovejše modele britanskih vojni letal.

Madžarska zunanja politika

Budimpešta, 30. dec. AA. Predsednik vlade Imredy je imel govor v svojem volilnem okraju, v katerem se je največ bavil z zunanjo politiko Madžarske. Med drugim je dejal, da je »politika, ki jo je vodila Madžarska zadnjih 20 let, nazadnje je prinesla svoje sadove«. Zatem je poudaril veliko vlogo prijateljskih držav Italije in Nemčije, ki sta pripomogli, da je Madžarska dobila nazaj milijon Madžarov brez vsake kaplje krvi. Izjavil je, da bo Madžarska zunanja politika še nadalje temeljila na politiki osi Rim-Berlin. Končno je razložil vseh ne nekaterih zakonskih osnutkov, ki bodo v kratkem predloženi madžarski polanski zbornici, med drugimi tudi vsebino zakonskega osnutka o zaščiti plemen.

Snežni meteži v Rumuniji

Bukarešta, 30. dec. h. V vsej Rumuniji besne še vedno hudi snežni viharji. V Bukovini je ustavljen ves promet. Zaradi silnega mraza je Dunav zamrznil v vsej dolžini od Galaca do Braile. Zadnje dni je bilo zopet mnogo smrtnih žrtev mraza. V okolici Galaca je zmrznila cela družina nekega kmeta. Potovala je v sosedno vas, na poti pa jo je zalotil snežni metej in je vseh osem članov družine zmrznilo.

Železniške delavnice v Galacu pogorele

Galac, 30. dec. v. Davi je v tukajšnjih železniških delavnicah izbruhnil požar, ki se je širil silno naglo. Gasilci so bili skoraj brez moči, ker jim je voda v ceveh zmrzavala in so se morali omejiti zgolj na to, da preprečijo širjenje ognja na druge objekte. Železniške delavnice so popolnoma pogorele. Škoda gre v milijone.

Iz državne službe

Beograd, 30. dec. AA. Imenovani so: dr. Milan Gugler za predsednika stola sedmoročice v Zagrebu, za namestnika pa dr. Pavle Marčec, sodnika stola sedmoročice v Zagrebu; za sodnike disciplinarnega sodišča Vasa Mikasinić, Stevan Berberin, Peter Mašić in dr. Josip Hren, sodniki stola sedmoročice v Zagrebu, za namestnike pa dr. Djordje Sterija, dr. Stevan Rogulja, Rafael Rosandić in dr. Aleksa Vragović, sodniki stola sedmoročice v Zagrebu; za disciplinarne sodnike pri apelacijskem sodišču v Zagrebu za predsednika dr. Otokar Konrad, predsednik apelacijskega sodišča v Zagrebu, za namestnika pa Dušan Djermanović, podpredsednik apelacijskega sodišča v Zagrebu, za disciplinarne sodnike Vojislav Djurdjević, dr. Rikardo Nikolić, dr. Zvonimir Sintić, Franjo Piskala, sodniki apelacijskega sodišča v Zagrebu, in za namestnike Zdenko Novak, dr. Viljem Kosin, Dušan Helbeti in Ivan Jaspic sodniki apelacijskega sodišča v Zagrebu.

Beograd, 30. dec. p. Napredovali so v višjo pol. skupino profesorji dr. Josip Zontar na realni gimnaziji v Kranju, Franc Lapajne na I. realni gimnaziji v Ljubljani, Stefan Plut na II. realni gimnaziji v Ljubljani in Josip Spendal na realni gimnaziji v Mariboru. — Upokojen je bil prometnik Rudolf Merlin pri železniški direkciji v Ljubljani.

Upokojen je višji pisarniški oficial 7. pol. skupine pri okrajnem sodišču v Ljubljani Avgust Juh.

Pomočnik bana v Nišu

Beograd, 30. dec. p. Za pomočnika bana moravske banovine je bil imenovan Arsa Petrović, banovinski inspektor.

Hokejske tekme v Davosu

Davos, 30. dec. h. Pri današnjih tekmah v hokeju je prah LTC premagal stockholmski klub Götha 7:2 (3:0, 2:0, 2:2).

Vremenska napoved

Zemunska: Porast temperature v vsej državi, pooblaščen v primorju, mil jug, najbrže nekoliko dežja, drugod pa oblačno in ob časa do časa sneg.

Zagrebačka: Po malem se bo nebo razvedrilo in se bo temperatura dvignila.

Dunajska: Sneg, nadaljnji porast temperature, zapadni in severozapadni vetrovi.

Naši kraji in ljudje

Skromne uspehe delavstva

je izkazala včeraj skupščina Delavske zbornice

Ljubljana, 30. decembra. Ob 13. se je v dvorani delavske zbornice po daljšem predstavljanju vršil redni občni zbor Delavske zbornice, ki je v celotni državi najvišji predstavniški organ delavstva. Zborovanje je vodil predsednik Jakomin, poročila, ki so bila delegatov predložena v tisku, pa so tolmachi tiskali v tisku, blagajnik Bricelj in Edvard Režek. Skrajno brez debate je bil sprejet proračun za novo poslovno leto, ki predvideva 2.363.000 din dohodkov in izdatkov. Soglasno je bilo sklenjeno, naj takoj jutri odpotuje v Beograd poseben kurir, da ministrstvu predloži sklepe današnje skupščine in izpolnjuje, da bo proračun brez zavlačevanja potrjen. Skupščina je pozdravila tudi zastopnik banke uprave, šef socialnopolitičnega oddelka dr. Kalin.

Iz poročil, ki smo jih deloma objavili že včeraj, naj povzamemo še nekaj zanimivih podatkov o mednarodnih gibanjih, ki so v preteklem letu kazala mnogo živahnosti. Med drugim je bila sklenjena nova pogodba z družbo Bohemia za rudnik Pečovnik, ki je prinesla rudarjem zvišanje temeljnih mezd za 1 do 3 din na dan. V aprilu je stopil v veljavo nov delovni sporazum za državne rudnike Velenje in Zabučevca, z novo pogodbo z rudniki TPD pa so se zvišale temeljne plače za 1.50 do 2.25 na dan, akordi za 6%. Manjša gibanja so bila tudi v rudnikih pri Sv. Križu pri Rogaski Slatini, pri Dukičevem podjetju v Trbovljah, v rudniku Keramične industrije v Ljubljani in na Sutli.

V industriji kamna in zemlje so bile sklenjene nove pogodbe za apnenico in kamnolome TPD v Zagorju, za cementarno TPD v Trbovljah in za kamnolome stavbnih družb v Ljubljani. V podjetjih TPD so delavci dosegli zvišanje dnevnih mezd 1.50 do 2.25 din, pri ljubljanskih podjetjih pa 0.25 din povzika na uro. V juliju so delavci Keramične industrije v Petrovčah dosegli pri akordih 7 do 12%, povzika, pri temeljnih mezdah pa 0.50 do 0.75 din na uro. V Resovem granitolomu v Podvelki so delavci po dvomesečni stavki v oktobru dosegli kolektivno pogodbo. Mezde so se zvišale še pri tvrdki Anpenik v Celju in pri opekarnah v Ljubljani, Radomljah, Kresnicah in Gornji Radgoni. Kolektivna pogodba, ki so jo uživali steklarji v Hrasniku, je bila razširjena tudi na obrat pri Sv. Križu. Brez uspeha pa so ostala gibanja v granitolomu inž. Lenarčiča v Josipdolu ter za sklenitev enotne pogodbe za opekarnice in kamnolome v dravski banovini.

V kovinski industriji so bile sklenjene nove pogodbe ali dodatki v Globokovici tovarni žic v Ljubljani, pri KID in v tovarni Sava na Jesenicah, pri splošni stavbi družbi Tezno, pri Kiferjevi tovarni kos pri Sv. Lovrenču, pri tovarni bakrenih izdelkov Zugmayer in Gruber v Slovenski Bistrici in pri Kovini na Teznu. Strojne tovarne in livarne v Ljubljani še zmerom stojijo. Vse intervencije zbornice, da se doseže obnova obratovanja, so bile brezuspešne. Delavstvu podjetje za zmerom dolguje za nad 200.000 din nezplačanih mezd. Brez uspeha je ostalo prizadevanje pri železarni v Storažici dosegiti zvišanje mezd in akordov. V kemični stroki je bila na novo sklenjena kolektivna pogodba pri Jugotanku v Sevnici, mezde pa so se izboljšale pri tvornici za dušik v Rušah in pri tovarni kemičnih izdelkov v Hrasniku.

V tekstilni industriji je v teku akcija za končno ureditev delovnih razmer s tem, da se obstoječa kolektivna pogodba temeljito dopolni. Delavstvo skuša zlasti dosegiti zvišanje vseh postavk za 15%, ureditev delovnih pogojev strojnikov in kurjačev in obvezno veljavnost pogodbe za vsa podjetja v banovini. Akcijo vodi v sporazumu s tarifnim odborom, v katerem so zastopane strokovne organizacije vseh smeri. V papirni industriji je prišel velik del delavstva, zlasti v Vevčah, Medvodah in Goricah, v izredno težak položaj. Na pobudo zbornice se je vršila pri banki upravi anketa, ki se je bavila z vprašanjem, kako pomagati prizadetim. Pri Bonačevem podjetju na Količevem je bil na račun dragine dosežen nabavni prispevek od 200 do 300 din. Delno izboljšanje se je doseglo tudi v usnjarski stroki, pri tvrdki Sempertit v Kranju in pri čevljarstvih podjetjih v Zireh.

V gozdni industriji so delovni pogoji

najmanj urejeni in le tu in tam se izvajajo določbe socialne zakonodaje. Strokovne organizacije so letos v več primerih dosegle izvajanje minimalnih mezd, ponekod pa tudi nekaj zvišanja. Kolektivno pogodbo pa se je delavcem posrečilo skleniti samo za Kamniško korporecijo. O šumskem in žagarskem delavstvu se pripravljajo obsežna anketa za vsa država, na kateri bo tudi naša zbornica sodelovala s skrbno zbranim gradivom. Za mlazsko obrt in industrijo je zbornica sklenila doseči osnovno kolektivno pogodbo, zaradi odpora delodajalskih združenj pa je prizadevanje ostalo brez uspeha. Izboljšanje položaja se je doseglo le pri nekaterih podjetjih v Ljubljani in okolici, v Ptuj in Celju.

V živilski industriji in obrti v preteklem letu ni bilo večjih mezdnih gibanj, zlasti v malih obratih so razmere povsem neurejene. Za gostilniške obrate še zmerom niso predpisane minimalne mezde, v večini podjetij se ne izvaja predpisani delovni čas niti socialna zakonodaja. Če izvajamo uvedbo procentnega sistema v velikih obratih v turističnih krajih in deloma v mestih, je vse ostalo pri starem. Nove kolektivne pogodbe in sporazumi pa so bili sklenjeni za Ribičev mlin in oljarno v Cezanjevcih, za paromline v Dolnji Lendavi, za pekarska podjetja v Celju in za pivovarno Union v Ljubljani. S 1. junijem so se monopolnim delavcem po novem pravilniku zvišale mezde za 10 do 25%.

V oblačilni industriji je bilo v preteklem letu mnogo živahnega gibanja. Nova kolektivna pogodba je bila sklenjena za Združenje krojačev in krojačice v Ljubljani in za združenje v Celju, z vrsto tvrdki v Ljubljani pa še dodatne boljše pogodbe. Nova kolektivna pogodba je bila sklenjena tudi za tovarno klobukov »Šešire v Škofji Loki. V gradbeni obrti in industriji so se izboljšale razmere pri soboslikarskih podjetjih v Ptuj in Celju. 15. julija pa je bila podpisana enotna kolektivna pogodba za stavbno stroko, s katero so bile mezde zvišane za 0.25 din na uro. Izboljšali so se tudi delovni pogoji za književniško in kartonažno obrt, za občinske obrate pa za denarne in zavarovalne zavode.

Dr. B. Marković †

V četrtek ponoči je umrl v Beogradu po daljši bolezni g. dr. Bogdan Marković, predsednik upravnega odbora PAB, podpredsednik TPD in bivši minister. Pokojni dr. Marković je zavzemal odlično mesto med našimi gospodarskimi strokovnjaki. Rodil se je 28. januarja l. 1880, kot potome ugledne beograjske rodbine, iz katere je izšlo več v javnem življenju zelo uglednih in pomembnih moči. Tudi njegov oče je bil minister. V Nemčiji je dovršil pravo in gospodarske študije, doktorat si je pridobil na vseučilišču v Halle. Od leta 1905, do 1907, je služboval v srbskem finančnem ministrstvu, potem pa je bil do leta 1912 tajnik zveze srbskih zemljoradni-

skih združenj, do leta 1918, pa načelnik trgovskega oddelka v ministrstvu za narodno gospodarstvo. Leta 1918, je postal upravnik Državne hipotekarne banke. Po osvoboditvi je sodeloval kot delegat in strokovnjak na mirovni konferenci v Parizu in pri raznih mednarodnih gospodarskih konferencah. V vladi Velje Vukičevića je bil finančni minister. Inicativno je sodeloval pri ustanovitvi Privilegirane agrarne banke (PAB) ter vodil to ustanovo do svoje smrti. Kot gospodarski strokovnjak se je tudi publicistično uspešno udeleževal in, so najpomembnejše njegove razprave o občinskem gospodarstvu kraljevine Srbije, o kreditih za poljedelce, o ustanavljanju kmečkih združenj ter o raznih reformah državne finančne uprave. S svojim delom si je postavil dr. Bogdan Marković trajen spomenik v gospodarskem razvoju naše države.

Slovenija na razstavi v New Yorku

Kakor je že objavljeno, bo prihodnje leto v New Yorku svetovna razstava, kjer razstavlja tudi naša država. Razstava je zamišljena tako, da se bode prikazala Jugoslavija kot celota, ne pa tako kakor si je marsikdo zamišljal — deljeno po pokrajinah. Navzlic temu bodo lahko prišli posamezni deli države prav lepo do izraza, ker bo v 40. oddelkih dovolj prilike za sodelovanje. Predvsem bo to v velikem oddelku za turizem, kjer se bo lahko prikazalo v slikah vse lepoto naše ožje domovine. Izbera naj se tudi slike iz onih krajev, ki so dali največ izselencev predvsem iz Bele krajine, da pokažemo tudi našim izselencem njihove najljubše kraje. Lepih slik in prizorov je dovolj na razpolago. Za folioklo bo poskrbel etnografski muzej iz Ljubljane, kar nam daje popolno jamstvo, da bo izbran najboljši material.

Tako bodo tudi v etnografskem oziru prikazane vse tipične zanimivosti naše Slovenije z narodnimi nošami, predvsem pa tako bodo tudi naši domači obrti dobro predstavili javnosti dostojno naša ročna dela in celo vrsto domačih spominkov. Informacije glede prodaje in transporta teh izdelkov daje Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani.

Vsi predmeti morajo biti pripravljeni do 20. januarja 1939.

Kam čez Otoče in lipniško dolino

Ljubno na Gorenjskem, 30. decembra. V »Jutru« od 29. t. m. opisuje nekdo v članku pod gornjim naslovom vasico Otoče ter navaja pri tem, da mora biti vas Otoče zelo stara naselbina in da so bili njeni stari naseljenci gotovo Rimljani. Piše članek pride do tega zaključka na podlagi izkopanih lončenih cevi, katere so tam našli lani pri kopanju novega vodovoda.

Meni se zdi, da stvar le ne bo tako rimska, kajti lončne cevi so izdelovali v bližnji vasi Ljubno, ki je dobrih 15 minut od vasi Otoče na levem bregu reke Save. Tam najdemo lončarsko obrt še pred 15. stoletjem, kajti že nekako leta 1540, je bilo v Ljubnem v zadrugi združenih 25 samostojnih lončarskih mojstrov, ki so svojo lončeno robo izvažali daleč preko meja bivše kranjske dežele.

Lončarska obrt je sicer v Ljubnem v teku zadnjih 50 let popolnoma izumrla in je ostala le še pečarska obrt, ter slovijo peči iz Ljubnega širom Gorenjske zaradi dobre kakovosti ilovice.

Starejši gospodarji se še dobro spominjajo, da so ti ljubnjski lončarji izdelovali ilovnate vodovodne cevi, ki so bile za tiste čase precej drage, toda trpežne in praktične, ter bo umevno, da izvirajo one lončne cevi, najdene ali izkopane v Otočah, iz Ljubnega.

Da bo to slonelo na pravi domnevi, je dokaz da eem lani pri kopanju na dvorišču našel izpeljavo vode v lončenih ceveh, ki so bile gotovo že preko 100 let v zemlji, toda ohranjene še popolnoma dobro.

Zdelo se mi je potrebno to ugotoviti, da se ne obesa vsaka stara najdba, ki ima nekaj vrednosti, Rimljanom ali drugim narodom, kakor da bi stari Kranjci ničesar ne znali.

dostopna — so začeli nekateri zapisovati tudi »lahkotnejše in manj »slovesne« stvari. Kajti humanistična literatura zahteva je precej visoko stopnjo kulture. Pa tudi v tej dobi prevladuje še satira. Sprva je čisto osebna, pozneje pa zbada tipe. Kajti čisti humor dolgo časa ni prišel do sape. Vedno je moral spremljati satiro.

Stari Grki in humor.

Stare Grke je narava obdarila z vedrim duhom in jasnim gledanjem na svet, zato ni čuda, da najdemo pri njih že zelo zgodaj razvit čisti humor. Prva travestija »Batrachomyomachia« je travestija grškega »svetega pisma« — Homerja. Tukaj se namestoma Ahajcev in Trojancev bojujejo žabe in miši in kakor pri Homerju, tudi tu posegajo vmes bogovi. Travestija, ki je polna čistega humorja, ni prav nič razvedrila starino Homerja. Homer je še danes prav tako živ kot nekdanj in poleg njega bi prav lahko živel »Batrachomyomachia«, če ne bi bil šolski sistem tako kasarski okolo in če ne bi bili predpisani samo avtorji, ki nas uče, da je sladko umreti za domovino, in da dela, ki opisujejo samo vojne in prelivanje krvi kar na debelo.

In kaj je slovenskim humorjem

O slovenskem oziroma o slovenskem humorju sploh, ste se spregovorili v »Jutru« v oceni moje knjige; s tistimi nazori se v glavnem strinjam. Vendar pa bi dodal, da ni samo melanholični slovenski značaj edini faktor, ki nasprotuje pravemu, vedremu humorju, ampak tudi politična in socialna struktura slovenskih narodov. Do dvajsetega stoletja so bili skoraj vsi slovenski narodi — razen Rusov — pod tujo politično oblastjo. V Rusiji pa je vladal patriarhalni

Starodavni grad Negove v plamenih

Požrtvovalno delo gasilcev v mrzli zimski noči

Ivanjci, 29. decembra

V sredo 28. t. m. okrog 9. ure zvečer je izbruhnil požar v obsežnem grajskem poslopju v Negovi pri Gornji Radgoni, ki je last sudetskih knezov Trauttmansdorff. Že nekaj dni je tiel tram tik dimnika, odtod so iskre prešle na suho tramovje ogromnega strešnega stola. Požar so prvi zapazili grajski uslužbenci, takoj so obvestili gasilce iz Ivanjc in Gornje Radgone. Na kraj nesreče so prvi prispeli gasilci nedavno ustanovljene čete iz Ivanjc. V vsej naglici je aginemu poveljniku Klemenčiču jedva uspelo zbrati nekaj članov, ki so okrog 11. ure prispeli pred grad, omejili so požar, ki je zajel že skoro ves levi trakt v dolžini 20 metrov. Presekali so strešni stol v širini nekaj metrov, nato so se lotili reševanja in gašenja gorečega objekta. Iz Gornje Radgone je prihitelo sedem gasilcev z avtom in motorko, pod vodstvom poveljnika Staneta Cividinija, ki je tudi prevzel nadaljnje vodstvo gašenja. Požrtvovalno delo gasilcev, ki je trajalo vso noč do 7. jutraj, je bilo zelo oteženo zaradi oddaljenosti vode in hudega mraza. Vodo so morali dovažati v sodih na vozeh, gašenje v obsežnih od ognja zajetih prostorih pa se je vršilo s pomočjo majhne ročne prizgajne gasilke čete iz Ivanjc.

Pri nevarnem gašenju v negovskem gra-

du sta bila poškodovana dva gasilca ivanjske gasilske čete in upravitelj graščine Anton Ivanuš, katerega je podrl na tla goreč tram ter ga občutno poškodoval po obrazu. Pregorel je strop v II. nadstropju, na nekaterih mestih tudi strop I. nadstropja, v II. nadstropju je pred leti prosvetno društvo v Negovi, na priporočilo upravitelja Ivanuše in z dovoljenjem lastnikov gradu knezov Trauttmansdorff, ki bivajo stalno na Češkem in prihajajo le včasih v Negovo, preuredilo večjo sobo v dvorano za zborovanja in gledališke igre. Soba so zadnje čase uporabljali tudi za zimske prireditve, v njo so postavili lončeno peč, od te pa izpeljali dimno cev skozi vmesno steno do glavnega dimnika. Na štedenju je prosvetno društvo priredilo gledališko igro, za katero so se pripravljali že dalje časa. Zaradi hudega mraza so morali vse večere precej kuriti. Od silne vročine se je vžgal tram in tiel vse do večera, ko je izbruhnil požar.

Po srečnem naključju ta del gradu ni popolnoma zaseden, sicer bi bila škoda znatno večja. V desnem traktu so razni stanovanjski in pisarniški prostori. Zgoraj je precej žita in poljstva, razni starinski predmeti, gledališki oder prosvetnega društva in kulise, shranjene v II. nadstropju.

Zakleti milijon v vreči

Premeteni cigan je osleparil lahkovernga kmeta

Kamnik, 30. decembra

Kljub slabim izkušnjam in svarilom najdejo premeteni ciganski sleparji še vedno dovolj žrtev, ki jim v lahkovernosti zapuajo denar in ga potem ne dobijo več nazaj. Star trik v novi obliki je uporabil 30-letni cigan Pavle Hudorovič, da bi prišel do denarja. V svoji premetenosti je uporabil pravcato igro, v kateri so sodelovali cigan, njegova žena in sin ter lahkoverni posestnik iz kamniškega predmestja. Dejanje te igre se je razvijalo takole:

V neki vasi pri Kamniku se je nastanil s svojo družino cigan Pavle Hudorovič, srednje velik, čokot mož, s svetlimi pristrženimi brki. V najbližjem kamniškem predmestju si je izbral za žrtev nekega posestnika in mu natvezil zgodbo o zakletem milijonu. Takole je jadoval:

Smolo imam, gospod, veliko smolo. Milijonar sem in berač obenem. To je pokora za greh, ki sem ga storil. Svojemu poglavarju bogatašu sem ukradel vrečo bankovcev, ki predstavljajo nič več in nič manj kot milijon dinarjev. Ali kaj mi pomaga ogromno bogastvo, ko ga pa ne morem izkoristiti. Niti enega jurja, kaj jurja, še celo metulja ne morem porabiti zase. Pomislite, denarja se drži strašna kletva našega bogatega starega poglavarja. Kakor hitro se dotaknem denarja, samo če vzamem en bankovec in ga zmenjam v drobiž, bomo umrli žalostne smrti kaj in vsa družina. Moja uboga žena in moj mali sin! Za nič na svetu se ne bi hotel dotakniti denarja, da nas ne zadene nesreča. Zakleti milijon me strašno teži in rad bi se ga znebil, prodam ga za 200.000, no, vam celo za 100.000 dinarjev. Vi se lahko okoristite z njim, vam kletve našega starega poglavarja ne bo škodovala, jaz pa bi bil najuspešnejši človek na svetu, če bi mi vsak mesec dali na račun kakih 3000 dinarjev, več kot 100.000 pa tako ne zahtevam. Plačali mi jih boste v obrokih, za prvo silo pa bi mi dali naplačilo 3000 din za praznike.

S prošnjo, naj zadevo ohrani v strogi tajnosti, se je cigan poslovlil z zagotovilo, da bo vrečo z denarjem prinesel pokazat. Po odhodu cigana posestnik ni vedel, ali naj verjame ciganu ali pa naj smatra zgodbo o zakletem milijonu kot običajno cigansko sleparijo. Ponudba pa je bila tako vabljiva, da bi jo človek kar zagrabil. Deset dni kasneje pa potrkna na posestnikova vrata Hudorovičeva žena. Vsa je bila iz sebe in se je glasno robotala hudobno na svojega nepredvidnega moža, da je izdal skrivnost o zakletem milijonu. Prošla je in jokajoč zaklinjala kamniškega posestnika, naj ne izda njenega moža sodišču, ker bi bil za veliko — milijonsko tatvino strašno kaznovan. Kako naj ona, sirota, živi sama z otrokom. S solzami v očeh se je poslovlila in ponovno prosila, naj ohrani zadevo v strogi tajnosti.

Posestnik je zdaj že manj dvomil o resničnosti ciganeve povesti. Ko sta si cigan in njegova žena tako pripravila teren, je čez dan ali dva cigan spet potrkal na vrata in povabil lahkovernega Kamničana, naj si gre ogledat vrečo z denarjem. Dejanje se je zdaj razvijalo samo od sebe. Velika

vreča je bila polna svežnjov bankovcev. Cigan je izvil debel svežnj bankovcev po 100 dinarjev, ga vrgel nazaj v vrečo, in izvil spet drugega. Ciganika je vzela škarje in prerezala vrečo na dnu in tudi od tam privlekla zavitek stotakov. Kdo bi zdaj še dvomil, da so v vreči sami bankovci! Posestnik je bil o tem trdno prepričan, izjavil pa je, da denarja nima pri sebi, pač pa bo prinesel v par dneh 3000 din in vzel vrečo.

Kamničan si je res neke izposodil 3000 dinarjev in jo mahnil popoldne proti šmarci, kjer je čakal cigan z vrečo zakletega denarja. Ko sta se pogajala s ciganom za izročitev »milijona«, je nenadoma prišel v sobo ciganov nadobudni sinček in pričel kričati, da bo povedal orožnikom, kakšno grdo kupčijo imata med seboj. Tudi najbližji član ciganske družine je bil pritegnjen v spretno igro, ki je imela namen preslepiti lahkovernega Kamničana in ga prepričati o resničnosti zgodbe o milijonu. Cigan je zdaj hlinil strah, če je kdo slišal nepredvidnega s'na, zato da ni varno, da bi zdaj odnesli vrečo iz hiše. Če jo nese posestnik sam, bo to vzbudilo prečuten sum, da je imel s ciganom sumljivo kupčijo, če pa cigan nese vrečo z njim, bi ga utegnil kdo prijeti in milijon bi spaval po vodi. Najboljše bo, da cigan zvečer tajno prinese vrečo z bankovci k posestniku — po skrivnih potih, da ga nihče ne bo videl in da tudi ljudje ne bodo opazili, da ima posestnik kupčije s ciganom. Rečeno, storjeno. Posestnik je izročil ciganu tri jurje in čakal nanj in na n'evov milijon. Seveda ni bilo več duha ne sluha o ciganu in o njegovih bankovcih.

Posestnik, ki je tako lahkoverno nasodel, je izpovedal svojo nezgodo orožnikom, ki zdaj iščejo premeteno cigansko družino. Ta se je lepo preskrbela za božič in se preselila v kako oddaljeno vas, kjer bo spet skušala najti žrtev in ji izvesti par jurjev. Na svetu je še vedno dovolj naivnih ljudi, ki bodo verjeli zgodbi o zakletem milijonu, ciganska družina, mož, žena in sin pa bodo spet ponovili svojo dobro naučeno igro, s katero so gotovo že večkrat uspeli, le da zadeva ni prišla v javnost, ker je bilo prevarane sram, da bi stvar prijavili oblasti.

FOTOAPARAT

je zelo lepo in primerno novoletno darilo. Pri nas pa tudi zamenjavamo starejše modele za nove kakor:

Contax, Leico ali Rolleiflex.

Na zalogi pa imamo tudi rabljene fotoaparate vseh vrst in velikosti.

Tudi filmi

najnovejših emulzij ravno kar dospeli, posebno priporočljivi za snemanje v snegu.

Se priporoča

Foto Tourist — Lojze Šmuc

ALEKSANDROVA C. 8 — in podružnica v PRESERNOVI UL. 9, poleg glavne pošte

Kulturni pregled

Iz razgovorov z mladimi književniki

Humor v literaturi

V tej rubriki smo že prikazali knjigo Ivana Roba »Deseti brate«, uspelo travestijo Jurčičevega romana. Robova knjiga je vzbudila pri preprostitih čitateljih enako pozornost kakor pri razvajenih literarnih sladokuscih, saj s svojim zdravim in neprisljnim humorjem odpira vsakemu izmed obeh tečajev čitateljskega sveta poseben pogled na vedro književnost, ki je v sedanjih heroično — tragični dobi dokaj redek pojav.

Zdelo se nam je zanimivo, zastaviti avtorju te humoristične pesnitve nekaj vprašanj, ki se tičejo književne problematike humorja. G. Ivan Rob, čigar »Deseti brate« je kajpak še vedno na razpolago onim, ki te knjige še nimajo, razvija v svojih odgovorih nekatere interesantne misli.

Začetek humorja?

V časih, ko so naši predniki prebivali še v votlinah, je bilo bore malo humorja. Večna borba za življenje ne daje povoda za smeh. Votlinar je bil poleg tega še samotar in če je človek sam, se redkokdaj smeje. Šele pozneje se je združilo več jamarjev, da bi s skupno močjo pregnali ali ubili veliko zver. Če jim je to uspelo, so pili »likov« in eramotili ubito ali pregnano zverino. Pri tej priliki so zapazili tudi marsikatero napako drug na drugem. Tako na primer, da ta hodi kakor medved, da ima oni glas ka-

kor sraka in da tretji smrdi kakor dihur. Pozneje, ko so se sporekli, pa si zmetali vse to v obraz. Pri tem je vsekakor blestel tisti, ki je imel »strupen« jezik. Jasno pa je, da ni ostalo samo pri besedah. Začeli so se obdelavati s koli in iz tistih časov izvira izraz »s kolom po glavi«.

Tak je bil humor v prvi dobi človeštva. Neotesan in pomešan s kvanto, toda vseboval je vse vrstne satire, kajti satira je v tej dobi prevladovala nad čistim humorjem. Takrat je bilo glavno »zbadata« in ne zabavati. Tak humor se je še do danes ohranil v beznah vsega sveta.

Kdaj se je pojavil humor v literaturi?

Takrat, ko so z muko klesali črke v živo skalo, še ni bilo humorja. Komu neki bi šinilo v glavo, da bi klesal v kamen zgodbo, kako sta se Sihar in Halula sporekla, ker je Halula hotel na novo plašč, in kako je ubogi Sihar pograbil novojo jace in ga Halula na glavi razbil? Najprej so hoteli poskrbeti, da se ugrabijo pozabi »svete« in »veličastne« stvari. Zato najdemo v najstarejših spomenikih le molitvene obrazce, razne zagovore, nagrobne spomenike kraljev in velikašev, napise o vojnih pohodih in zmagah na palačah in slavlolikih, skratka — dolg čas za znanstvenike. Šele pozneje, ko je postalo pisanje igraca — čeprav se ne vsem.

dostopna — so začeli nekateri zapisovati tudi »lahkotnejše in manj »slovesne« stvari. Kajti humanistična literatura zahteva je precej visoko stopnjo kulture. Pa tudi v tej dobi prevladuje še satira. Sprva je čisto osebna, pozneje pa zbada tipe. Kajti čisti humor dolgo časa ni prišel do sape. Vedno je moral spremljati satiro.

Stari Grki in humor.

Stare Grke je narava obdarila z vedrim duhom in jasnim gledanjem na svet, zato ni čuda, da najdemo pri njih že zelo zgodaj razvit čisti humor. Prva travestija »Batrachomyomachia« je travestija grškega »svetega pisma« — Homerja. Tukaj se namestoma Ahajcev in Trojancev bojujejo žabe in miši in kakor pri Homerju, tudi tu posegajo vmes bogovi. Travestija, ki je polna čistega humorja, ni prav nič razvedrila starino Homerja. Homer je še danes prav tako živ kot nekdanj in poleg njega bi prav lahko živel »Batrachomyomachia«, če ne bi bil šolski sistem tako kasarski okolo in če ne bi bili predpisani samo avtorji, ki nas uče, da je sladko umreti za domovino, in da dela, ki opisujejo samo vojne in prelivanje krvi kar na debelo.

In kaj je slovenskim humorjem

O slovenskem oziroma o slovenskem humorju sploh, ste se spregovorili v »Jutru« v oceni moje knjige; s tistimi nazori se v glavnem strinjam. Vendar pa bi dodal, da ni samo melanholični slovenski značaj edini faktor, ki nasprotuje pravemu, vedremu humorju, ampak tudi politična in socialna struktura slovenskih narodov. Do dvajsetega stoletja so bili skoraj vsi slovenski narodi — razen Rusov — pod tujo politično oblastjo. V Rusiji pa je vladal patriarhalni

cezaropapizem. V takih razmerah slabo uspeva humor. Če pa se kljub temu pojavi, je trpek in grenak kakor pelin. Kajti pes, ki je vedno priklenjen — grize, pes pa, ki se klati po cestah, te komaj oblaja.

Slovenci, ki smo eden najmanjših slovenskih narodov, smo v kulturni tekmi narodov dosegli v preteklem stoletju svoje večje sotekmovalce skoraj v vseh panogah literature. Bili pa smo preveč pod vplivom težkega nemškega duha in zato smo z viška gledali na lahkotno humoristiko. Tu mislim na inteligenco, ki ji je humor samo za prebavo. Preprosto ljudstvo pa je vedno rado segalo po humorističnih delih. Deloma pa so bili krivi avtorji sami, ker niso posvečali dovolj pažnje stilu in formi sploh. Milčinski je tukaj častna izjema. Slovenščina kritika ni nič kaj rada ocenjevala humoristična dela in kadar jih je, jih je odpravila mimogrede. Povedati pa je treba, da ni samo patos in jokanje, ampak tudi zdrav smeh enakovredna literatura.

»Pikica in Tonček« v ljubljanski drami

S »Pikico in Tončkom«, prečudnim dogodivščinami dveh otrok, dramatisiranimi po enako imenovanemu romanu Erica Kästnerja, je prišla na repertoar naše drame mladinska igra, ki je vredna obče pozornosti: mlademu gledalcu prikazuje vrsto slik iz živga, skozi prizmo otroške duše gledanega življenja, polnega pobud za pogum v življenjski borbi in za plemenitost srca, na odraslega pa je naslovljena tudi dobršna kopa domislic in smernic — clovek je pač v resnici potreben vzgoje, do kler živji. Mimogrede pa je »Pikica in Tonček« tudi duhovita, upejlijava satira na tisto, kar se v naši kulturi po navadi

javi kot mladinsko slovstvo. Gospod Kazalec, edina napol pravilnica oseba v igri, o tem lepo in preprosto modruje, preden se dejanje samo začne: »Dogodek, ki ga boste tu videli, se je v resnici zgodil. Ta dogodek je vzlet iz resničnega življenja in postavljen na oder. Tu živi dalje, in ko se dvigne zavesa, boste videli majhen kos življenja. Sicer je moja teta špela sprva temu zelo nasprotovala. Ne, je rekla, ne, Kazalec! Protivim se. Otrokom je treba pripovedovati in prikazati stvari, ki so mnogo lepše, primernejše in bolj poučne od samega življenja. »A na koncu se teta špela vendar vda, ko spozna, da se v otroških pravljicah godijo pogostokrat še vse bolj strašne reči, kakor jih lahko prinese droben kosček iz vsakdanjega življenja. »Pikica in Tonček« je resnična, zamo tu in tam na rahlo pesniško prednjenje zgodba iz naših dni. Življenje je prikazano, kakor se v resnici dogaja v bajti siromaka, v razkošni vilj bogatega tovarnarja, na cesti, v šoli, v brivnici, v baru, in v njej nastopajo sami resnični, živi ljudje. Komaj da kakšen prizor za spoznanje pretirano izstopa iz realističnega okvira, a še takšna mesta je pisatelj napisal očitno samo zato, da do dna prikaže položaj ljudi. Tako je ustvaril živopisan kaledoskop radosti in žalosti, porazov in zmag, kakršni se lahko pripetijo malemu ali velikkemu človeku pod soncem.

Režiser prof. Šest je s skrbno, srečno roko priklical pisateljevo zamisel na plan. Sceno je na zunaj ponazorjala droben svet igrack in osnovnenu občutju, kakršno diha iz kraljestva otroka, so se morali podrejati sodelujoči. Prizmo iskrena je bila Pikica Vide Juvanove. Mladi Starič, ki je podal Tončka, dorasča — tako upamo — v resničen talent. Dvoje realistično izdelanih kreacij sta dala Plut in Nablocka.

u— Veliko silvestrovanje v Unionu bo tudi letos privlačilo številne posetnike. Radijska postaja in kino Union sta se potrudila, da bodo prišli poslušalci in gledalci na svojo račun. Pričetek je točno ob 21.30, konec pa okrog pol ene. Med ostalimi sodelujočimi naj omenimo zlasti: koncertno pevko zo. Pavlo Lovsetovo, gde. Vando Zihlerovo, Radijski komorni zbor, Radijski orkester, plesni orkester Bojana Adamiča ter neizbežna ljubljenska občinstva Jožka in Ježka s svojimi parodijami. Prodaja vstopnic v kinu Unionu od danes dalje.

u— Odlična sraka na tereh Kureščka. Tečaj bo v začetku januarja vodil smučski savezni učitelj Tone Jelenc. Prijave 36-89.

u— V stolnici je umrla 62letna Jožeta Berlanova. Včeraj je »Jutro« poročalo o nenadni smrti starejše neznanke, ki je v četrtki med 19. in 20. uro sedela v zadnji klopi stolnice, pa ji je na lepe prišlo slabo. Ljudje so ji skušali pomagati in so izpraznili klopi, priključili stražnika, ki pa je žensko našel že mrtvo. V teku večernejšega dne je policija ugotovila, da je bila pokojnica 62letna kuharica Jožeta Berlanova, po rodu iz Javorja pri Litiji, a je dolga leta službovala v Ljubljani. Zadnji čas je bila zaposlena pri g. Dragi Prijatelju v Gosposki ulici 6. Pogreb Jožete Berlanove bo danes ob 16.

u— Dva poizkušena samomara. Včeraj ponoči so bili mestni reševalci nujno klicani v gramozno jamo, kjer je brezposeln vrtnar France U., komaj 33 let star, obupal nad življenjem. Popol je večjo količino lizola, a ker so ga reševalci najbrž pripeljali v bolnišnico, da so mu brž izprali želodec, mu je bilo vrnjeno življenje. Slične usode je bila deležna 15letna služkinja Draga G. iz Litije, ki je prav tako, zagrenjena nad svetom, segla po lizolu. V bolnišnici so jo s hitro pomočjo ključavnice in Ričard Zupan, ki je nekje v Ciglerjevi ulici tajal zamrzo vodovodno cev. Iz ognja, ki ga je zakuril z bukovim ogljem, se je razvil plin, ki ga je oamnil, da je omedlel in padel na razgredo peč. Dobil je hude opekline po trebuhu in rokah.

Iz Celja

e— Osebnost. Dosedanji dolgoletni ravnatelj celjskega podružnice Ljubljanske kreditne banke g. Franc Turnšek odhaja z novim letom v p.j. G. ravnatelj Turnšek je užival zaradi svoje ljubeznivosti v vseh krogih prebivalstva Celja in širše okolice splošno priljubljenost in spoštovanje. Z njim odhaja s tega mesta odločno naroden in napreden mož, ki se je udeleževal v raznih nacionalnih in kulturnih društvi in organizacijah. Na njegovo mesto pride kot ravnatelj v Celje g. Slavko Martelanc, dosedanji ravnatelj podružnice Ljubljanske kreditne banke v Slovenjem Gradcu pa je imenovan g. Drago Juselj, dosedanji prokurist celjske podružnice.

e— Starejšinska organizacija »Sloga« je te dni razdelila študijske podpore celjskim revnim akademikom in srednješolcem. Letos je bilo število prostic 26; prejeli so 350 din. Društvo omogoča po deset letov podpor vsem prosticem čisti dohodek vsakega leta, ki se prireja odlično z namenom pomagati revnemu dijaku. Zato prosimo tudi ob priliki letenjske prireditve s koncertom, da cenj. občinstvo ne odklanja članice damskega komiteja, ki jih je društvo naprosilo za nabiranje prostovoljnih prispevkov. Vsakdo se mora zavedati, da gre za pomoč revnim in potrebnim.

e— Božičnica Sokolskega društva Celjanič. Sokolsko društvo Celje-matica je priredilo božičnico v veliki dvorani Narodnega doma. Pod vodstvom svojih vodnikov in vodnic je prikotakala v dvorano sokolska mladina, ki je zasedla lepo okrašeno in bogato obloženo mizo do zadnjega kotička. Najprej je sokolska deca uprizorila ljubko božično igro z lepim božičnim napovedom malega Peera. Igra, ki jo je režirala sestra Rajhova, je dosegla popoln uspeh. Nato so prinesli angelčki zvrha napolnjene koše raznih daril, ki so jih darovali dobrotniki sokolske dece iz Celja in okolice. Vsak pripadnik sokolske mladine je bil pogladičen s čajem in pecivom. Največji pripadniki pa so bili obdarovani s toplimi perili, oblekami, obutvijo in drugimi potrebnimi predmeti. Kdor je videl žareče oči in razgreta lica naše mladine ter zadovoljne obraze odraslih, ki so prireditev v velikem številu obiskali, se je lahko prepričal, da je dosegla božičnica popolnoma svoj namen. Vso prireditev je, kakor vedno, vzorno pripravila in vodila sestra Debelakova.

e— Vlom v prostore davčne uprave v Celju. V noči od četrtka na petek je neznan starič izvršil vzval v prostore davčne uprave na Cankarjevi cesti. Vlomilec je prepil mrežo na okno, zlezal v uradne prostore in tam vse prebrskal. S svinjsko nogo je zvrtil luknjo in železno dnevno blagajno, a v blagajni ni našel niti pare. V neki mizici je končno našel 120 din. gotovine. Last enega izmed davčnih uradnikov, in je odnesel to vsoto kot edini plem s seboj.

Iz Maribora

a— Diplomiral je na gozdarski fakulteti v Zagrebu za gozdarskega inženjerja g. Drago Volk iz Pobrežja.

a— Drobne novice. Gostilničarstvu uslužbencu Ivanu Filipančiču iz Aleksandrove ceste 38 je doslej še neizsledeni zlikovec izmaknil iz nezaklenjenih spalne sobe novo zimsko suknjo vredno 1500 din. — Pri trgovcu M. Fe dinu na Aleksandrovi cesti se je oglašila zasebnica Marija Golobova iz Kosarjeve 37, in prevzela tam 30 m p'atna za izdelavo moških srajc. Golobova je izdajala za šiviljo in ji je trgovci v dobri veri, da ima opravka s pošteno žensko, izročili platno v predelavo. Ker pa v dogovorjenem terminu blago ni bilo dobavljeno, je zadevo prijavil policiji, ki zdaj išče premetenko. — Pri steklarskem pomočniku Karlu Tibautu na Aleksandrovi cesti 17 se je oglašil neznan »trgovci s perutninami« in izvalil iz njega 160 din gotovine pod prevezo, da rabi denar za nakup. Tibaut mu je denar zaupal, toda kmalu je spoznal, da je nasedel premetenemu sleparju.

a— Novo leto v gledališču. Staro leto se zaključilo s silvestrovsko predstavo zabavne opere »Boccaccio« (ob 21.) in po znižanih cenah. Novo leto se bo začelo popoldne z zadnjo uprizoritvijo zelo vesele komedije »Pesem ceste« (gledalci znižane cene). Zvečer pa z drugo uprizoritvijo domačega »Slagerja« »Vse za šalo«.

Premiera najzabavnejše komedije!

3 najpopularnejši komiki v glavnih vlogah in to:

Heinz Rühmann — Hans Moser in Rudolf Carl

13 STOLOV 13

KINO UNION — Tel. 22-21

a— Odhodnico so priredili policijski uradniki v četrtki zvečer pri Verzuho g. Cirilu Belšaku, ki je iz predstojništva mestne policije premeščen k banski upravi v Ljubljani. Prisrčne poslovilne besede so spregovorili gg. dr. Trstenjak, Srebot in Cajnko.

a— Mestno poglavarstvo opozarja prizadete, da se morajo sedanje poslovne knjižice, delavske knjižice ali legitimacije in druge podobne listine, ki so bile izdane do 27. septembra 1938, zamenjati do 31. decembra 1939.

Hotel »Orel« vabi na Silvestrovanje, ki se vrši v vseh prostorih. — Prvorstvena godba, zvečer Silvestrov menü, o polnoči odojček v jutranjih urah svinjski rilci in kisla juha.

a— Z nožem v hrbet. V Zitnici pri Sv. Ani v Slov. gorah so domači fantje luščili bučnice. Ko je fantom stopilo vino v glavo, so se med seboj spopadli. V splošni gneči sta na 17letnega mlinskega vajenca Martina Žižka iz Savnice navadila domači hlapec in neki fant in ga potisnila k tlom. Žižek je obelžal z več vbojilji v hrbtno in so ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

a— Pod sammi naloženimi s težkimi lesenimi hodi, je obelžal 26letni delavec Mihael Težak iz Smolnika pri Rušah. S težkimi poskodbami na levi nogi so pone srečnega delavca prepeljali v mariborsko bolnišnico.

a— Krvava gostija. Kazenski senat je včeraj dopoldne obsodil 21letnega Vladimirja Repoluska iz Ruš na 5 mesecev strogega zaporja pogojno za dobo 3 let, ker je 26. junija ob priliki neke gostije v Rušah zabodel Franca Javnička tako, da mu je ostala desnica hroma.

a— Nenoboljšljiva je 22letna Marta Leberjeva, ki jo je včeraj obsodil kazenski senat na 6 mesecev strogega zaporja, ker je letos v oktobru v neki trgovini ukradla 90 din vreden dežnik Leberjeva je bila kljub mladosti že 18krat kaznovana.

a— Silvestrov večer Sokola Maribor. Matica bo v vseh prostorih Sokolskega doma. — Vstopnice se že dobe pri Putniku.

Iz Trčiča

e— Redni letni občni zbor podružnice SPD v Trčiču bo v soboto 14. januarja ob pol 8. zvečer v gostilni Javornik z dnevnim redom: zapisnik, poročila, letni račun, poročila za l. 1939, volitve, sprememba pravil, predlogi članov in slučajni ur. Ako občni zbor ni ob napovedani uri sklenjen, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki sklepa ob vsakem številu udeležencev. Vabi odbor!

Iz Kranja

HOTEL »STARA POŠTA, Kranj
SILVESTROVANJE
Jazz orkester! Brez vstopnic!

Iz Kočevja

kč— Vodja tukajšnjega rudnika TPD g. inž. Matija Lipužič je bil ob priliki novoletnih napredovanj imenovan za rudniškega inspektorja. Iskreno čestitamo!

Iz Trbovlje

RADIJSKE APARATE
6 CEVNE »SUPER«
najmoderneje, prvo kvalitete za din 3.600, obroke po din 155 dobite edino pri

STANKO GERČAR

Radio-trgovina TRBOVLJE I.
Zahtevajte ponudbe!

Iz Hrastnika

h— Fotoklub Hrastnik je priznaval božični dan in Stefanovo z lepo prireditvijo svojo drugo društveno fotografsko razstavo. Razstava je bila deležna zadovoljivega uspeha, posetilo jo je celo amaterji iz drugih krajev in iz Ljubljane. Splošna sodba je, da so člani našega fotokluba s to razstavo pokazali velik napredek v primeri s svojo prvo razstavo pred nekoliko leti. Opaziti je tudi bilo, da je dala močno pobudo za poglobitev organizacijske misli med amaterji našega revirja. Strokovno poročilo o razstavi izide v fotoamaterski rubrici »Hrastnik« ponedeljskega »Jutra«.

h— Drevi bo silvestrovanje v Sokolskem domu. Spored bo zelo zabaven. Vabljeni vsi!

Iz Dolenjske

j— Zvočni kino P. u. predvaja drevi ob 20. in jutri ob pol 19. in pol 21. ur film »Sirota mala bogatašica«. Kot dodatek Foxov žurnal in kulturni film.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino predvaja na novega leta in v ponedeljek film po romanu Ganghoferja »Na prepovedani stezi« Predigra dve šali in tednik. Na silvestrovo kino ne igra.

POLJE. Sokolsko društvo priredi danes zvečer v sokolskem domu silvestrovanje za člane in vse prijatelje sokolstva. Za zabavo je z mnogimi komičnimi točkami najboljše poskrbljeno. Sodeloval bo sokolski orkester. Pridite vsi k slovesu od starega in k veselimu sprejetju novega leta.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja na novega leta dan ob 15.15 in 20. pevski film »SVET KLICE« (Pevci Njane Višokosti). Za dodatek Paramountov zvočni tednik.

TRZČIČ. Kino predvaja na Silvestrovo in na novo leto krasen barvan film »Ciganska kri«, tednika in črtan film.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Gospodarstvo

Glasovi za kontrolo cen blaga, ki se uvaža

Problem tujcev, zaposlenih v naši državi, se že dolgo časa obravnava v časopisu. Pri nas je veliko število tujih ljudi, ki zastopajo tuje tvrdke in odjemajo delo našim gospodarstvom, država pa jih ne more pozvati na odgovornost zaradi njihovega dela, ki se morda ne sklada z nacionalnimi koristmi države. Vse naše gospodarske organizacije so že neštokrat storile potrebne korake za rešitev vprašanja tujih agentov v naši državi, a kljub temu se to vprašanje doslej še ni uredilo. Treba je pripomniti, da je v Jugoslaviji nekoliko sto trgovskih agentov — tujih državljanov, ki zastopajo tuje tvrdke. O tem vprašanju prinaša »Jugoslovanski Kurir« daljši članek, iz katerega povzemamo:

»Zadnji dogodki na našem notranjem deviznem tržišču so pokazali, da se nekateri brezvestni spekulanti ne ozirajo na koristi naše države. Med temi spekulanti je največ tujih trgovskih agentov. Njihove zlorabe naših deviznih predpisov je težavno dognati, ker se samo z izdajanjem predpisov in grožnjami ne da voditi zanesljiva kontrola, ki bi preprečevala kršenje. Potrebna je močnejša organizacija, ki bi bila zares zadostno jamstvo, da bi se ti predpisi spoštovali in bi bil na ta način dinar zaščiten pred spekulacijo.

Med problemi, ki bi jih bilo treba rešiti v korist nacionalne valute, je na prvem mestu kontrola cen predmetov, ki se uvažajo v našo državo, zlasti predmetov, ki jih do-

bivamo iz držav, s katerimi opravljamo trgovinska plačila z zlatom, odnosno s svobodnimi devizami. Obstoji precej dokazov in še več indicij, da se uvoz nekaterih predmetov iz neklinirskih držav glede cen zlorablja. Cene v fakturah so namreč znatno večje, kakor so v resnici. Na podlagi teh faktur dobivajo spekulanti, med katerimi je največ tujih državljanov, ki lahko vsak »as zapustijo državo, dovoljenja od Narodne banke za ... blaga in tako na osnovi uvoznih dokumentov legalno spravljajo devize iz države. Ta razlika med dejanskimi in fiktivnimi cenami znaša pogosto 30, pa tudi 40%.

Zatorej je absolutno potrebno, da se uvede kontrola cen blagu ne samo iz neklinirskih, temveč tudi iz klinirskih držav. Sele, če bi se uvedla kontrola cen tujih produktov, bi devizni predpisi dosegli svoj smoter. Tako bi v naprej onemogočili velik del zlorab v trgovini z devizami. Ta kontrola cen ne bi smela predstavljati težavnega problema. Narodna banka naj bi v zvezi z ministrstvom za trgovino in industrijo in drugimi pristojnimi činitelji ustanovila specialni urad za kontrolo cen. Ta urad naj bi si zmerom priskrboval natančne podatke o cenah predmetov, ki jih uvažavamo. Na ta način bi bilo našim ustanovam za zunanjetrgovinsko in za devizno politiko v mnogočem olajšane, da bi vršile svoje naloge s čim večjim uspehom.

Gospodarske vesti

— Ureditve Trgovinske zbornice v Zagrebu. Po razdelitvi zagrebske trgovinsko-industrijske zbornice in ustanovitvi posebne Industrijske zbornice je imela novo ustanovljena Trgovinska zbornica te dni svojo prvo plenarno sejo, ki jo je vodil predsednik dr. Stjepan Krasnik. Nova zbornica ima tri odseke, in sicer trgovinski, gostinski in denarniški. Predsednik dr. Krasnik je v svojem govoru poudaril, da mora nova Trgovinska zbornica nadalje varovati tradicije prejšnje skupne zbornice in delati za koristi vsega hrvatskega gospodarstva. Na seji je bil odobren sporazum, ki ga je predsedništvo Trgovinske zbornice sklenilo s predsedništvom Industrijske zbornice v smislu uredbe o ustanovitvi Industrijske zbornice. Nekaj uradnikov prejšnje skupne zbornice je prevzela Industrijska zbornica. Po izvršeni nadaljnji redukciji ima sedaj Trgovinska zbornica vsega 39 nameščenecv (skupaj z nameščenici zborničnega urada na Sušaku in zborničnega zastopstva v Beogradu). Proračun za l. 1939. je bil znižan na 2.38 milijona din. Doklada ostane na dosedanj višini 7%, vendar je bilo treba zvišati minimalne prispevke od 25 na 50 din. Za generalnega tajnika trgovinske zbornice je postavljen dr. Vjekoslav Fleischer.

— Čvrste cene žateškemu hmelju. Češka nakupovalnica hmelja v Louny poroča, da je nadalje živahno povpraševanje za letošnji hmelj Rudniški okoliš je skoro razprodan. Pa tudi v onem delu žateškega okoliša, ki je po razmejitvi ostal v češkoslovaški republiki je kupčija zelo živahna. Demače pivovarne so že v glavnem pokrile svojo potrebo, velika pa so naročila iz inozemstva, ki so povzročila ponovni dvig cene za 150 do 200 Kč pri starem stotu. Tako se zdaj srednja cena giblje med 1000 do 1350 Kč za 50 kg.

— Tekstilna industrija Doctor in drug v Mariboru se spremenijo v delniško družbo in prenese v Beograd. »Jugoslovanski Kurir« objavlja, da se je v Beogradu ustanovila nova delniška družba pod naslovom »Predelnica in tkanilnica, d. d., z glavnico 20 milijonov din, razdeljeno na 200.000 delnic po 100 din. Nova družba prevzame mariborsko mehanično tkanico in anorturo Doctor in drug in bo razširila obstoječe podjetje. Dosedanji lastnik podjetja dr. Ernest Zuckler iz Cirihja vnaša v novo družbo omenjeno tvornico in dobi zanj 198.000 delnic (19.8 milijona din), a ostalih 200.000 din se plača v gotovini. Med ustanovitelji so trgovci Dinč, Todorović, Mihajlović, Vasić, Djordjević, direktor Jugoslovske udružene banke Božičković dr. Zuckler, inženir Pantić in drugi.

— Nova rudniška družba v Beogradu. V Beogradu se je ustanovila Jugoslovska rudniška in trgovska delniška družba, odnosno skrajšana Jigoruda d. d., z glavnico enega milijona din, razdeljeno na 1000 delnic po 1000 din. Posli družbe so med drugim nakupovanje in prodaja rudniških strojev, rudnikov, rud, kovin in podobnega. Navedeno društvo je v obsegu poslih in prevzemanju zastopstev rudniških, industrijskih in trgovskih podjetij. Glavni delničarji so: Metal, d. d. v Beogradu, Minero, d. d. v Zagrebu, dr. Weissmann iz Zagreba, geolog Jovanović iz Beograda, odvjetnik dr. Klavovec in drugi. Družba je prevzela tudi izkoriščanje dveh rudnikov bakra v Srbiji. Katera rudnika sta to, še ni znano.

— Obnova rednega železniškega prometa med Češkoslovaško in Madžarsko 9. jan. Iz Budimpešte poročajo: Pogajanja med češkoslovaško in madžarsko gospodarsko komisijo so dovedla do trgovinskega provizorija do konca februarja. Do takrat upajo zbrati potreben gospodarski material za nadaljevanje pogajanj. Sklenila se je tudi obnova rednega železniškega prometa med obema državama 9. januarja. Ker se dogovorjeni letošnji kontingenti niso izbrali, so podaljšani do konca februarja.

— V Bolgariji nameravajo povišati cene vina. Iz Sofije poročajo: Bolgarska vlada namerava kupiti 30 milijonov litrov domačega vina letošnjega letnika po ceni 30 stotnik za alkoholsko stopnjo. Iz tega vina se bo pridobilo žganje, s čimer bo

vino odtegnjeno trgu in se bodo cene ostalemu vinu izboljšale. Zadevni zakonski predlog pride v kratkem pred parlament. — Ameriška industrija telefonov Autelco je ustanovila delniško družbo v Beogradu. Iz Beograda poročajo, da se je jugoslovskega zastopstva ameriške industrije telefonov in telefonskega materiala Autelco pretvorilo v delniško družbo Autelco s sedežem v Beogradu. Glavnica znaša 500.000 din in je podeljena v 500 delnic po 1000 din. Ustanovitelji so Hanau, odvjetnik Nenadović, inž. Stanić, inženir Sinić, Tizenhausen, Pogorelec, Automatic Electric Company iz Londona in drugi.

Borze

30. decembra

Angleški funt neizpremenjen. Grški boni so se trgovali v ljubljanskem privatnem kliringu po 37.50. Ista jim je bila cena v zagrebskem privatnem kliringu, a v beograjskem so se ponujali po 37.50. Nemški klinirski čeki so v Ljubljani oslaveli na svojo prejšnjo tečaj 14.30. Po isti ceni so se trgovali v Beogradu, medtem ko so bili v Zagrebu po 14.34.

Na zagrebskem efektivnem tržišču je notirala Vojna škoda brez zaključka nekoli-

S P O R T

Spora v hokeju ni več?

Tehnični odbor drsalnega saveza se je že z vso vnetostjo lotil priprave za izvedbo tekem za državno prvenstvo, ki bodo v dnevih 5. in 6. januarja

Spor med tehničnim in upravnim odborom Jugoslovskega drsalnega saveza, ki je nastal zaradi odpovedi božičnega državnega prvenstva, je po naših zadnjih informacijah v glavnem poravnano.

Besedne polemike so bile menda potrebne da so voditelji našega drsalnega sporta spoznali, da s takimi metodami ne bo pomagano drsalnemu pokretu. Tehnični odbor v Ljubljani je trdil svoje, upravni v Zagrebu pa zopet svoje. V Ljubljani so bili prepričani, da je prišla odpoved turnirja le zato, ker zagrebski klubi niso bili dovolj pripravljeni oziroma sploh niso razpolagali s kompletnimi moštvimi in niti s popolnimi opremami. Kakor smo že včeraj zapisali, je tehnični odbor od vsega začetka zavzemal stališče, da je državno prvenstvo za zdaj še nepotrebno. Moštvo Ilijirije je še za dogleden čas pred ostalimi klubi in ni bilo zato vprašanje državnega prvaka nobena uganja. Pač pa naj bi bil božični turnir dobra šola za ostale klube in naj bi služil v svrhu pregleda vseh naših hokejistov, da bi se tako lažje sestavila državna reprezentanca.

V Zagrebu tega niso razumeli. Tehnični odbor je sestavil dobro premišljen načrt za vso sezono in zaradi tega ni mogel tvegati izgube dragocenega termina. Zime prejšnjih let so bile dovolj bogato izkustvo. Pri tehničnem odboru so bili zaradi odpovedi skoraj potrti, saj je prišla kar čez noč in sredi največjih priprav. Izvedba prvega državnega prvenstva pa je v ostalem zmerom tvegana, ker nima nihče pravih skusov. Razumljivo je, da je tehnični odbor zaradi tega odgovoril v tonu, ki je bil sicer res preoster in morda precej neobčičen nasproti višji instanci, je pa po takratnem razpoloženju opravičljiv. Med obema odboroma je bilo več telefonskih pogovorov in ke: so bili na obeh straneh popustljivi, se je napetost polegla. Na to je bilo sklenjeno sporazumno, da se turnir preloži na 5. in 6. januarja z enakim sporedom kakor je bil določen za božič.

Tehnični odbor v Ljubljani je na svojih sejah prišel do prepričanja, da zdaj ni čas za polemiko, temveč da je treba delati in se je zato odločil da ne bo več vztrajal na svojem prvotnem stališču. Z vsemi silami in energijo se bo zavezal za čim boljše izvedbo začrtanega sporeda. V tehničnem odboru so se prepričali, da bodo tudi pri upravnem odboru osvojili njegovo stališče in da

ko više. Promet je bil v 4% agrarnih po 62.50, v 6% dalm. agrarnih po 100 invest. po 100, v Sečerahi Osijek po 100 — 110, v Osješki livarni po 180, v Trbovljah po 181 in v Oceaniji po 300.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2401.16 — 2415.76, Berlin 1769.03 — 1782.91, Bruselj 744.45 — 749.51, Curih 996.45 — 1003.52, London 205.26 — 207.32, New York 4383.50 — 4419.82, Pariz 115.79 — 117.23, Praga 151.14 — 152.24, Trst 231.64 — 234.73. Curih. Beograd 10, Pariz 11.6550, London 20.62, New York 443, Bruselj 74.70, Milan 23.32, Amsterdam 241, Berlin 177.60, Stockholm 106.20, Oslo 103.62, København 92.05, Praga 15.17, Varšava 83.70, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EVENI

Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 467 — 468, 4% severne agrarne 58 — 58.50, 4% agrarne 61.50 — 62.50, 6% dalm. agrarne 88 — 88.50, 6% begluške 88.50 — 89.50, 7% stabiliz. 96.50 — 98.50, 7% invest. 100 — 100.25, 7% Seligmann 100 den., 7% Blair 90 — 91, 8% Blair 96.25 — 97; delnice: PAB 222 — 227, Narodna banka 760 den., Narodna šumska 10 — 15, Gutmann 50 — 52, Sečeraha Beckerek 600 den., Sečeraha Osijek 100 — 103, Osješka livarna 180 — 185, Isis 35.50 den., Trbovlje 181 — 182, Oceania 500 — 305, Našice 500 bl., Jadranska 375 den., Danica 30 den.

Beograd. Voja škoda 467 — 467.50, 4% severne agrarne 58 den. (58), 4% agrarne 60 — 61, 6% dalm. agrarne 88 — 88.50, 6% begluške 89 — 89.25 (89.25), 7% invest. 99.75 — 101, 7% Seligmann 100 den., 7% Blair 90 — 90.50, 8% Blair 96 — 96.50 (96.25), PAB 227 den., Narodna banka 7730 — 7800.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Liverpool, 28. t. m. Tendence dobro vztrajna. Zaključni tečaji: za dec. 4.92 (prejšnji dan 4.90), za februar 4.88 (4.86), za april 4.84 (4.82).

+ New York, 28. t. m. Tendence dobro vztrajna. Zaključni tečaji: za januar 8.43 (8.26), za marc 8.47 (8.34), za maj 8.28 (8.15).

+ Novosadska blagovna borza (30. t. m.). Tendence stalna. Promet velik. Pšenica: baška, sremska in slavonska 159 — 160; banatska 153 — 160. Hč: baška 135 — 137.50. Jčmen: baški in sremski, 64.65 kg 148 — 150; jari, 68 kg 180 — 185. Oves: baški, sremski in slavonski 160 — 162.50. Turščica: oška, pariteta Indija in Vršac 103 — 105; baška, pariteta Indija in Vršac, sušena 113 — 114. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 247.50 — 257.50; »2« 227.50 — 237.50; »3« 207.50 — 217.50; »6« 187.50 — 197.50; »7« 157.50 — 167.50; »7 in pol« 122.50 — 127.50; »8« 112.50 — 115. Fižol: baški in sremski beli, brez vreč 287.50 — 292.50. Otrbi: baški, sremski in banatski v jutastih vrečah 92 — 102.

+ Budimpeštanska terminska borza (30. t. m.). Tendence prijazna. Promet miren. Rž: za marc 14.48 — 14.49, za maj 14.88 — 14.89. Turščica: za maj 14.88 — 14.89.

bosta oba odbora — ker je sicer vsak uspeh iluzoren — odslej složno sodelovala pri delu za napredek in procvit drsalnega sporta v Jugoslaviji.

Priprave za prvenstvo so v polnem teku. Igrišče na drsališču Ilijirije je pripravljeno, zaporedni treningi Ilijirijanskih moštev so pokazali, da za večerne prireditve ni nobenih zaprek. Ze sedanje 200-svečne žarnice zadostujejo za regularno igro, za državno prvenstvo pa jih bodo zamenjali s 1000-svečnimi. Tehnični odbor je v skrbih, da zaradi oskrbe moštev in se boji, da ne bo taka, kakor bi bila za božič. Še več skrbi povzroča vreme, kajti ni izključeno, da bo baš za državno prvenstvo nastopil jug in prireditve onemogočil.

Za nas je najvažnejše, da so se črni oblaki, ki so že v začetku sezone ogrožali nemoten razvoj našega drsalnega sporta, zaradi uvidenosti obeh strani razpršili. Razprave za zeleno mizo ne smejo ovirati dela na drsališču, na občnem zboru bo čas za obračune. Državno prvenstvo v hokeju in v umetnem drsanju

Iz Podkarpatske Ukrajine

Kmečki božič v družini Podkarpatske Ukrajine

Kako je umrl Beethoven

Veliki skladatelj je sam postavil diagnozo svoje bolezni

O Beethovnovih boleznih in njegovi smrti se je nabrala časoma cela majhna knjižnica razprav. Skoraj vsi raziskovalci so si edini, da je ustvaritelj nesmrtnih glasbenih del oglušel zavoljo težkega obolenja v ušesih in da je to obolenje povzročilo nazadnje tudi njegovo smrt.

Francoski profesor Bodross se je potrudil proučiti vse spise o Beethovnovih boleznih, ki jih je mogel zbrati. Zaključek je ta, da je mojster v resnici trpel za težko boleznijo v ušesih, da je pa njegovo smrt povzročilo drugo zlo, namreč jetika. To svojo teorijo skuša dokazati s številnimi zanesljivimi dokumenti, iz katerih je jasno razvidno, da je tudi Beethovnova usmerna bolezen nastala zaradi težke infekcijske bolezni. Takratni zdravniki so jo smatrali za legar, Bodross pa jo označuje za tuberkulozo.

Posebno dispozicijo za to bolezen je skladatelj nosil v sebi že od otroških let in tudi v poznejših letih se je kazala z bolj ali manj očitnimi znaki, le da je niso pravilno diagnosticirali. Po težki infekcijski bolezni, kakor jo je imenoval Thayer, so se pojavile hujše težave v ušesih, motnje v želodcu in črevesju, nadeja in trdovratno vnetje pljučnih vršičkov. Vsi ti znaki dokazujejo težko spremembo v Beethovnovem organizmu. Bila je baš tuberkuloza, ki se je pokazala na še mlademu skladatelju.

Po infekciji, ki so jo označevali za legar, je dr. Schadeju l. 1786. sam pisal sledeče značilne vrste: »Po svojem povratku nisem doživel nobenih posebno prijetnih presenečenj glede svojega zdravja. Muči me trdovratna nadeja, ki se upira vsakemu zdravljenju. Bojim se, da je to začetek tuberkuloze.« Beethoven sam si je postavil torej diagnozo in gotovo mu ni bilo težko zadeti pravo, saj se je moral spominjati žalostne podobe, ki jo je nudila njegova mati v bolnih dnehi.

Manj uporabne za teorijo o tuberkulozi so želodčne in črevesne težave, ki so se pojavljale vse njegovo življenje, revmatične krize, ki so ga trpinčile 1820. in 1821. in ki bi jih danes smatrali za posledico bacilarnega vnetja sklepov, dalje vnetje veziv, ki ga je 1823. prislilo, da je za nekoliko mesecev opustil pisanje not. L. 1826. se je pridružila še bolezen v jetrih. Navzlic vsemu pa lahko rečemo, da je velik glasbeni umetnost postal žrtev jetike, tistega zla, ki je končalo življenje dveh drugih glasbenikov v mladih letih, namreč Mozartovo in Chopinovo življenje.

Občudovati je treba žilavost, s katero je Beethoven vse svoje življenje premagoval telesne muke in duševne krize, ki so bile posledica njegovih mnogih bolezni. Njegov moramo zahvaliti za tista velika dela, ki jih je ustvaril, kajti vodila je njegovega duha do zmage nad bolnim telesom.

Podaljšan božič v Angliji

Pravljeno lepi prazniki

Že mnogo let ni Angleška doživela tako pravljeno belih božičnih praznikov kakor letos. Zato ni čudno, da so jih letos praznovali tako kakor v starih časih, ko so dajali kakšnemu Dickensu snov za krasno povest.

Prodajalci tradicionalnih božičnih puranov in plumpuddingov so imeli rekordne dobičke. V božični noči so nešteti Londončani odšli na deželo, čeprav so jim to avtomobilski klubi zavoljo novega snega in stalnih snežnih metežev odsvetovali. Posledica je bila ta, da so morali avtomobilski klubi odrediti povečano službo svojih letučih cestnih milic, ki so imele mnogo dela, da so omogočile promet na zametnih cestah. Nekateri deli Anglije, zlasti Yorkshire, pa so bili vendarle nedostopni, da o severni Škotski niti ne govorimo.

Vlada je letos podaljšala božične praznike.

Božič v dunavskih valovih

Kakor vsako leto so praznovali člani dunajskega društva »Prehladi se vsak dan!« božične dneve med številnimi ledenimi ploščami v Dunavu. Može zdržijo res mnogo, kajti pri značni temperaturi do 7 stopinj pod ničlo in ledenih vetrovih so oblečeni samo v kratke kopalne hlače, tekali po snegu, nato so svojega predsednika dr. Karla Panescha, ki bo v nekoliko tednih slavil svoj 75. rojstni dan, zakopali v sneg, nazadnje pa so poskakali vsi bodri v Dunav. Člani društva so tudi ženske, ki so se izkazale prav tako dobro kakor njih moški tovariši.

Po železniški nesreči

Pri St. Denisu v Franciji je zavozil brz vlak v prazno garnituro osebnega vlaka. Ranjenih je bilo 26 oseb. Na sliki vidimo reševalno moštvo, ki nosi ranjenec, ki ga neso v bolnišnico

Najvišja trta

Najvišja trta na svetu rase v Severni Karolini. Prvi naseljenci te dežele so jo vsadili l. 1587. in še danes rodi sad.

Najdaljše rastline pa so gotovo razne vodne rastline. V južnem Atlantiku je dobiti n. pr. neko morskovo travo, ki zraste v dolžino najmanj 200 m.

Val mraza vsepovsod

Sedanji val mraza, ki obvlada Srednjo Evropo, je nastal zaradi močne depresije nad Sredozemskim morjem. Nova struje polarnega zraka s lahkoto prodirajo na jug. Čeprav medtem poročajo, da se bliža z Atlantika topli val, v Srednji in Zapadni Evropi trenutno še ni čutili tega vpliva.

V Pragi so imeli te dni 12 stopinj pod ničlo. Na Dunavu pri Bratislavi so se nakopile ogromne skladišnice ledenih mas. Visoka in debela bariera ledu ovira vodni tok in na nemški in češkoslovaški strani so nepretrgoma na delu pionirji, ki odstranjujejo zapreke. Led razstreljujejo z dinamitom, kajti bati se je, da bi zaradi ledne bariere nastale nevarne poplave.

Tudi v Severni Ameriki imajo mrzli val. Ponekod je padla temperatura na 35 stopinj pod ničlo, tako n. pr. v državah Illinois, Montana in drugod. V gorskih predelih Kanade so zabeležili celo 38 stopinj pod ničlo.

Moderni elektromonter

Ta možakar hodi kakor kakšen akrobat po žici, ni pa noben akrobat, temveč elektromonter, ki popravlja žice trolley-busov v nekem angleškem mestu

Sliva, ki cvete v snegu

V Braju v Italiji imajo čudežno »živno Devico Marije«, ki so jo vsadili poleg Marijinega svetišča na mestu, kjer se je po legendi Mati božja prikazala Evidiji Matihovi. Ta sliva je te dni, čeprav je zemlja pobeljena snegom, poglajala cvetje, kar smatrajo tam za napoved srečnega leta.

Nešteti ljudje so prišli od blizu in daleč, da si ogledajo ta čudež. Cvetno vejico so z Marijinega drevesa poslali tudi princezi Mariji Savojski kot talisman za njeno bližnjo poroko.

Zanimiva železniška proga

Pred dnevi so otvorili v Rumuniji novo železniško progo Ilva—Mica—Dornavarta. Proga je dolga samo 62 km in gre iz Sedmograške preko severne Rumunije v Bukovino. Strokovnjaki sodijo, da je ta železniška proga mojstrovina sodobne tehnike. Na 62 km so namreč morali zgraditi 40 večjih in 107 manjših mostov, devet predorov in pet viaduktov. Progo so gradili štirinajst let.

Brazilija uvaja davek za samce

Po zgledu mnogih evropskih držav je sedaj tudi Brazilija uvedla davek na samce, nasprotno pa je omilila davčne predpise za družinske očete.

Smrt japonskega Kreza

V starosti 81 let je umrl v Tokiju znan japonski industrijec baron Takasima. Pokojnik je bil ustanovitelj moderne japonske industrije in je veljal za enega najumovitejših japonskih državljancev.

Konec medenih tednov v ječi

Zakon z „angelom brez kril“

Georges William Foster-Davies je bil nepopoln tip. V mlajših letih je poleg drugih manjših kazni odsedel nekoč celih petnajst let robije, ko mu je bilo 70 let, pa si je vtupil v glavo, da si vzame neizkušeno, devetmestno dekle za ženo. Dekle in še bolj njena mati sta ponudbo starega moža, ki je napravil vtis častitega in imovitega človeka, z veseljem sprejele. Upali sta namreč, da bosta prej ali slej podedovali znatno imetje.

Komaj pa so se začeli medeni tedni, nenake dvojice, je potrkala na vrata policija in vzela sivolasega moža s seboj. Da bi mogel namreč plačati poročno svedanost in predstavljati imovitega moža, je bil izvršil celo vrsto donosnih sleparstev, ki pa so bila navzlic njegovi mnogoletni praksi v takšnih stvareh dovolj nerodna, da so mu prišli na sled.

Pri tej priliki je mlada žena v svoje veliko presenečenje zvedela za vse kazni, ki jih je bil odsedel njena mož, in še to, da ni o njegovem doživljenjskem bogastvu nobenega govora. Preden je stopil pred sodnika, je moral prebiti dolge mesece v policijski

bolnišnici, kjer so morali izvršiti na njem nevarno operacijo, in tam je zvedel, da je mlada žena kot posledico kratkih medenih dni dobila zdravega fantka, ki šteje danes že 14 mesecev in ni svojega sivolasega očeta še nikoli videl.

Na razpravi je nastopila cela vrsta prič, ki si jih je bil zbral stari zločinec iz širne kroga svojih znancev in ki naj bi potrdile, da je v bistvu skrajno dostojen možak, čeprav govore njegova prejšnja dejanja in kazni drugače. Priče so se tudi na vso moč trudile, da bi ga izmazale, tako da se je sodniku nazadnje vsa stvar zadel preneumna in je dejal: »Če je obtožene takšen angel, potem bi morali dostaviti, da je angel brez peruti, s katerim so imela opravka v prvi vrsti sodišča.« Zaman je stari lopov zatrjeval, da noče ničesar drugega nego domov k svoji ženi, tašči in sinčku, ki ga ni bil še videl. Poiskal bi si kakšno delo in začel svoje življenje znova. Obsodili so ga na dolgotrajno robijo. Sodnik pa mu je zamočal, da je njegova mlada žena med tem že vložila tožbo za ločitev.

Božični prirastek

Na božični dan so letos povile matere v londonski bolnišnici kraljice Šarlote dvanaest otročlcev

Kraljica asamske džungle

Angležinja vlada modro nagim Nagajcem

V asamskem gričevju, ki je pokrito z neprodno goščavo, je neki angleški častnik pred nekaj časa vršil zemljemerska dela. Nekega dne je v najgloblji džungli srečal nekega napol nagega domačina iz rodu Nagajcev, ki je Angleža nagovoril gladko v njegovi materinščini.

Začuden častnik ga je povprašal, kje se je naučil angleščine tako dobro in tedaj mu je domačin povedal, da ima pred seboj enega izmed telesnih stražnikov »velike bele kraljice« Khasiaskih gričev, kar je zadvo naprnilo seveda še bolj skrivnostno. Anglež se je dal torej povesti k vladarici tega divjaškega rodu in je odkril, da je to njegova rojakinja. Vladala je, in sicer zelo pametno, mnogo tisočem nagim Nagajcem.

Kakor je ugotovil častnik, gre za danes štiridesetletno Mary Glendiningovo, hčer nekega misionarja, ki je pred osemnajstimi leti umrl na Kitajskem. Ko je ostala sama, se je odločila, da bo potovala skozi neraz-

iskane predele Indije in je pri tem naletela na rod Nagajcev, ki jo je navzlic divjaškim šegan rad sprejel, jo spoštljivo častil in si jo postavil za svojo kraljico. Tudi drugi sosedni rodovi so se ji podvrgli in tako jim je vladala prav dobro celih štirinajst let.

Angleški častnik je sporočil vest o nezakonitem kraljestvu v asamskim džunglah vladi v Kalkuti in ta je bila toliko pametna, da je to kraljestvo z molkom priznala. Izrazila je celo svojo pripravljenost, da bi vlado bele kraljice podprla s subvencijami za zdravstvene naprave.

Angleška kolonialna uprava je pač zadovoljna z vsakim rodod domačinov, ki ji da mir in ji ne dela težav. Zabeležila je samo to kraljico, ki je ne najdeš v gotlaškim almanahu, s kratko beležko: Mary Glendining iz Anglije, »velika bela kraljica« v asamski džungli.

Pariz bo temnejši

Med posebnostmi pariškega mesta omenjajo vedno njegovo vsakdanjo praznično razsvetljavo, ki je francoski prestolnici poskrbela ime »mesta sijaja«. V novem letu se bo v tem pogledu marsikaj spremenilo.

Pariški mestni očetje se sedaj trudijo, da bi javne izdatke čim bolj znižali. Odložili so se za razne ukrepe štednje in cestna razsvetljava, cestni promet ter gradnja cest so tista tri glavna področja, ki jih bo štednja najbolj zadela. Cela vrsta cest, in to tudi v zelo živahnih mestnih predelih, bo doživela omejitve električne razsvetljave. Celot svetilk za urejanje cestnega prometa bodo postavili manj, nego je bilo pričakovati po povprečju zadnjih let. Policija je sicer protestirala, zaleglo pa ni nič.

Roka v levjem žrelu

V Oceana-Parku v Kaliforniji se je zgodila strašna nesreča. 35 letni paznik oddotnega živalskega vrta je hotel obiskovalcem pokazati svojo neustrašnost zaradi prijateljstva z živalmi in je porinil desno roko v žrelo nekega leva. Leva se je pri tem polastilo takšno razburjenje, da je pazniku odgriznil desnico ter mu raznesaril roko do pleča. Pozneje so mu morali v bolnišnici odrezati roko tik pri ramenu.

Božični morilec

V Berlinu se je odigrala na božični večer nenavadna drama. K dvema mladima zakoncem, ki sta se šele pred kratkim vzela, je prišel na obisk v Božička preoblečen prijatelj Zakonca sta obdarovala obiskovalca, ki je nato potegnil samokres in ustrelil mladega moža. Nato je hotel ubiti tudi ženo svoje žrtve, ki pa se je rešila smrti s pobegom v kuhinjo, kjer se je za barikadirala za vrati. Morilec je nato ustrelil samega sebe.

Katastrofalen mraz v Rusiji

Sedanji izredno hud mraz v Vzhodni Evropi dohva tudi v Rusiji čedalje bolj značaj katastrofe. V Moskvi so imeli te dni 53 stopinj pod ničlo. Iz vseh krajev širne države prihajajo vesti o smrtnih primerih zaradi mraza. Mnogo nesreč se primeri tudi v železniškem prometu zaradi poleđenih tračnic. Po sodbi ruskih listov je zahteval mraz v Rusiji letos najmanj 10 tisoč človeških žrtev.

Zastrupitev s plinom v bolnišnici

V praški bolnišnici usmiljenih bratov se je zgodila nenavadna nesreča, ki je zahtevala tri smrtne žrtve, devetnajst oseb pa je še vedno v smrtni nevarnosti. Gre za množestveno zastrupitev s svetilnim plinom.

Na cesti je počila plinska cev in plin je vzdolž vodovodne napeljave vdrl v neko bolniško sobo, v kateri je bilo 23 pacientov. Zjutraj je našel neki strežnik vse paciente nezavestne, oziroma trije so bili že mrtvi. Izmed ostalih so doslej rešili iz nezavesti samo enega.

Zimsko veselje

v snegu ni nič manjše tudi če človek odleti nekoliko više kakor je nameraval...

ANEKDOTA

Slovita, pa že ne več čisto mlada igralka je delala ravnateljstvu Vinogradskega gledališča v Pragi velike neprijetnosti. Njeno gostovanje so morali vedno znova prelagati. Še v zadnjem trenutku je telefonirala z Dunaja, da more priti šele tri dni pozneje. »Za božjo voljo, ženska bo potem še za tri dni starejša!« je obupano vzkliznil ravnatelj Kvapil.

VSAK DAN ENA

»Vselej, kadar te vidim v tem klobuku, se mi mudi.«
 »Hvala za opombo. Nataknila si ga bom vedno, kadar ti prinesli kakšen račun.«
 (»Tidens Tegn«)

F. G.

Strel v grajski knjižnici

Roman

»Da«, je potrdil. »Zgodilo se je nekaj, v kar sta zapletena sir Gerald in gospod Fawcett. Vi morate vedeti, kaj.«

»Da, vem«, je mahoma odvrnila ter mu povedala svojo prigodo pri kopališču.

»In mislite, da sta poravnala vso stvar s pestmi?«

»Mislim... da.«

»Tadaj je gospod Fawcett nedvomno potegnil krajši konec. Sira Gerald sem nekoč videl v športnem klubu. Bije se kakor kak profesionalca. Glavo stavim, da ni mladi Fawcett nič opravil, naj je imel še tako dobre namene.«

»Strašno!« se je zgrozila.

»Najrajši bi jo dal temu ničvrednemu sam po sebi.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

akšne reči so dandanašnji menda prepoje vzdihnila Pamela. »A če bi se vendarle vzemite rajši poleno. Temu tudi mojster razreda ni kos. Ubila bi tega človeka, tako žim.«

mu jo le dali!« je divje vzkliknila in Meredith je nehoti nasmehnil njenemu srditemu

aj?«

Po lunchu so igrali na obeh prostorih tenis. Na tenišču, ki je bilo bliže pri hiši, sta igrala Pamela in njen mož proti Juaniti in Fawcettu, na drugem pa Tracy s svojo ženo proti Meredithu in Fairfaxu. Tracyjeva sta podlegla, kakor je bilo pričakovati — 6 : 3, 6 : 2, 6 : 4. Juanita in Pamela sta se nato pri damskem singlu dobro držali in pametno igrali. Lord Colchester je bil revež in je igral prav za prav le zato, ker si je štel v dolžnost od gostov, da dopolni drugo dvojko. Fawcett, sijajen taktik, ni bil videti nič boljši od earla, kajti čeprav je s silno močjo udrihal po žogi, je padala le-ta največkrat v mrežo ali navzven. Pamela, ki ga je poznala kot izvrstnega igralca, je strmela.

»Napredoval pa nisi, da bi rekla, kaj?« je vprašala ob mreži.

»Zdi se mi, da igram preburno«, je priznal, in mlada žena se je nehoti začudila njegovemu nasmehu. Malce piker je bil, in kmalu se ji je zasvitalo, da je bil nalašč izgubil, ker se je zavedal svoje premoči nad njenim možem in ga ni hotel osmešiti. Prisrčno se mu je nasmehnila v zahvalo za to velikodušje.

Vključ temu sta bila Colchestrska poražena, in vsi štirje so se pridružili ostalim v paviljonu.

Mahoma je rekel sir Gerald Fairfax: »Mikalo bi me zaigrati single. Ali se daste poraziti, Meredith?« je na pol v šali, na pol prevzetno vprašal višjega nadzornika.

»Ne, hvala,« je odvrnil Meredith in mu pogledal v obraz. »Tenis igram samo v zabavo, da se neko-

liko pregibljam.«

»Porazite mene, Fairfax«, je mirno rekel mladi Fawcett.

Visoki poslanec se je namuznil: »Nu, pojdiva! A zapomnite si, da ste sami hoteli!«

Drugo tenišče je ostalo prazno, zakaj vsi so rado vedno gledali igro, ki jo je bil Fawcett sprejel na Fairfaxov ošabni poziv. Pamela je bila edina, ki je imela nekaj upanja zanj.

Fairfax, ki je stal na strani paviljona, je udaril. Poslal je žogo tik za črto; drugo je pognal prekanjeno počasi ter jo zasledoval do mreže, da bi jo, če bi jo Fawcett prestregel, odbil v najoddaljenejši kot igrišča; a zelo se je začudil, ko žoga vobče ni prišla v njegov doseg in je izgubil točko. Naslednji udarec je bil še močnejši od prvega, toda žoga se je tako hitro vrnila čez mrežo, da je odskočila dobesedno ob Fairfaxovem znožu; poslanec ni bil pripravljen na to in je zaradi tega pokvaril svoj udarec ter poslal žogo v mrežo. Meredith se je široko režal, ko je delal ošupli bahač pogrešek za pogreškom. Za naslednjo točko sta se borila z osnovnih črt, in Fawcett jo je nazadnje dobil s tem, da je zabrusil žogo nekaj metrov mimo Fairfaxovega dosega. Prva igra je bila za Fawcetta, Fairfax pa brez točke!

Zdaj je bilo na Fawcettu, da udari. Po prvih treh žogah je stala igra 40 : 0 za Fawcetta. Fairfax je izgubil zadnjo točko, ker se je bil v želji, da bi prestregel ta bombni udar, umaknil tako daleč nazaj, da ni mogel doseči žoge, ki jo je nasprotnik rahlo in visoko pognal čez mrežo, tako da je tik za njo odskočila od tal.

Od tega trenutka je Fairfax izgubil vso obrzda-

nost in se s tem na milost in nemilost izročil nasprotniku. Fawcett ga je podil po igrišču kakor šolarčka. Zdaj ga je zvalil k mreži in ga preigral; zdaj ga je spravil v desni kot ter poslal žogo v levega; ukanjal ga je, ga posiljeval in ga gonil od udarca do udarca, dokler ni bil bojoviti poslanec enak mokri cunj in mu ni obleka lepela na telesu, med tem ko se je divje boril in skušal ujeti vsaj eno, edino točko zase. Ko je bila igra končana, je stala 6 : 2, 6 : 0, 6 : 0 za Fawcetta.

Gospoda sta se vrnila k paviljonu. Meredith je vstal in z negibnim obrazom vprašal Fairfaxa: »Vas sem povabil na single, sir Gerald?«

»Pravkar sem igral«, se je otrešal upehani poslanec.

»A, tako,« je vljudno rekel detektiv, »potem ne zamerite!«

Po čaju je Fawcett rekel, da pojde do večerje na izprehod.

»Mar se danes še niste dovolj pregibali?« je vprašala Stella Tracy.

»Samo malce tja proti Morefordu bi šel. Ob tem času je zmerom najlepše, ko sije sonce posev in meče dolge sence.«

Ker se ni nihče ponudil za spremljevalca, je vzel mladi človek Mika s seboj, Pamelinega resastega terijerja. Pes je bil, kadar ga ni po naključju motila kakšna posebno zanimiva vonjava, jako zabaven tovariš, ki se je držal človeka in ga kratkočasil. Vrnila sta se čez polje ter prišla v Mardleigh Abbey skozi gozd, pulec se za Fawcettovo izprehajalno palico.

LN LIST NA SILVESTROV VEČER

STILNI »PRI LOVCU«

na cesta 24 — Bleiweisova cesta 2.

gos	Din 10.—	Piška v obari	Din 4.—
piška	» 6.—	Brant cmoki	» 1.50
piška	» 6.—	Dušen riž	» 1.50
kozlič	» 6.—	Ocvrti krompir	» 3.—
pečenka	» 5.—	Francoska solata	» 4.—
kravice	» 5.—	Kompoti	» 2.—
jem	» 5.—	Razne solate	» 2.—
mo svinjsko	» 5.—	Močnate in vsakovrstno pečivo	» 2.—
lim zeljem	» 5.—	domačega izdelka.	

LENO PRISTNA DOMAČA IN DALMATINSKA VINA.

SPRES-KAVA din 1.—

Srečno in veselo Novo leto!

MALI OGLASI

Kam pa kam?

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

HALO! HALO!

Pojdimo na

Silvestrovanje

vsil k »ESTICIE«, kjer se bomo po domače zabavali. Godba - ples! Igra znani Malenkov »Trios«. Prvo vrstna kuhinja, - izbena vina. 32959-18

Silvestrovanje

pri Kramarju na Dolenski cesti. Pridite, da se dostojno poslovimo od starega leta. 32923-18

Na Silvestrovo

in na novega leta dan domača zabava s plesom. Izbena vina, gorka in mila jedila. Vredno vabi gostilna Putica, Dolenski cesti. 32947-18

Silvester vabi vse

od kraja, kdorkoli rad mal poraja in razočaran bodi ostal, če na Tržaški cesti 54 novo leto ne boš pričakoval. Bo zabava, bo jedila in pijača za mal denar. Za obisk se priporoča Marija Naglič, gostilničarka. 32923-18

Silvestrovo v

Domžalah v gurmanski kolovalski restavraciji. Nastopijo prvovrstni komičarji iz Ljubljane in slager jazz band. Dobra pijača in jedila. - Ples do jutra. 32891-18

Na Kurešček

vozil avtomobila na Silvestrovo ob pol 7. zvečer. Na novega leta dan ob pol 7. in ob pol 8. uri jutraj. Ob zadostni pripravi smučarjev tudi za časa šolskih počitnic ob pol 8. uri jutraj vselej izpred Mestnega doma. Prijave tel. 36-38. 32867-18

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve loviti

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

38

»Da, ali pri nas v živalskem vrtu imamo azijskega slona, ta je pa afriški!« ga je poučil kapitan. »A pazita, videla bosta, kako ga ujamem!« Pri teh besedah je spretno vrgl slona ran-ko okrog vratu in čvrsto privezal vrv k drevesu. »To sem imenito napravil, kaj ne?« je ponosno vprašal.

Radio

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Radio aparat

Angleški 7-čevni po din 2.500 (netto kassa) Berlin-ki »Seit-Supere« od din 3.500 dalje pri - Ludvik Heršič, Ljubljana, Rimska cesta 13. 32955-9

Pridelki

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Medarna

Ljubljana, Zidovska ul. 6. nudi sortirani prvovrstni čevlji med po najnižji ceni. 377-33

Oblačila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Moška črna suknja

14-V, vrata 18. 328-6-13

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Poceni odprodaj

2000 parov snežak štev. 35-38 din 39 štev. 39-40 din 40 štev. 41-42 din 43 štev. 43-44 din 44 štev. 45-46 din 45 do 30% popust. Trgovci - veletrgovina s obljavo ALEKSANDER DEVLJAV PETRA C. 18. tel. 24-36. 382-6

Otroški voziček

damsko kolo, stedišnik in stroj, prodaj. Novi trg 1. dvorišče. 32915-6

Kožuhovalnost plašč

angleško zimsko suknjo in novo močno obleko zele poceni prodaj »Ekspress«, Ljubljana, Emonska 2. 32959-6

Zmleti

deteljini odpadki vsebujejo 37% beljakovin in toliko ter so lanišnim tropinam enakovredno močno krmilo. 100 kg din 90.- Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta

Javljamo žalostno vest, da je dne 26. t. m. umrla naša dobra sestra, teta, druga mama itd. gospa

MARTINA STRLIČ roj. Mehora
po kratki bolezni in smo jo pokopali na pokopališču v Dobračevi dne 28. t. m.

Zahvaljujemo se pri tej priliki zlasti zdravniku gospodu dr. Demšarju iz Žirov za njegovo izredno požrtvovalnost v bolezni pokojnice, »Sokolu« in »Gaslinemu društvu« v Žireh za častno spremstvo na njeni zadnji poti ter vence, vsem, ki so ji stali ob strani v njeni bolezni, ki so jo v častnem številu spremili, darovali vence pokojnici, nam pa tolažilno stali ob strani!

Prosimo vse znance, da ji ohranijo blag spomin!
DOBRAČEVA, dne 30. decembra 1938.

ŽALUJOČI OSTALI

Vsem, ki ste ga poznali, javljamo, da je od nas ljubljani in spoštovani gospod

LEOPOLD AVSEC

RUDNIŠKI PODURADNIK V POKOJU

po daljšem bolehanju v 60. letu starosti Bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 31. decembra 1938 ob pol 16 uri iz hiše žalosti Trbovlje I. Loke 88, na farno pokopališče v Trbovljah.

Trbovlje, Ljubljana, 30. decembra 1938.

Zalujoče rodbine:
Avsec, Lenšček, Volkar

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes 30. decembra 1938. previden s svetotajstvi blago v Gospodu zaspal v 78. letu starosti gospod

JAKOB ČERNE

LASTNIK HOTELA RAZOR IN LESNI TRGOVEC

Pokojnika bomo položili k večnemu počitku v nedeljo 1. januarja 1939 ob pol 4. uri popoldne.
Kranjska gora — Zagreb.

Zalujoče rodbine:
Černe, dr. Černe, Pečar, Jarc
Brez posebnega obvestila.

Zastopstvo

s sedežem v Beogradu za Bačko, Banat in Srbijo zeli **PREVZETI** že obstoječa, dobro vpejvana tvrdka, ki potuje z lastnim avtom. Poizvedbe pod »Ozbično 1064« na »Propagando« a. d., Beograd — pošt. predal 409.

Depresija (potrtost)

Znanih je ducatov zdravil, ki se imenujejo »KALEFLUID« sekretarno delovanje vseh žlez, krepi cel organizem in uravnovesi živčni sistem. tako da postane človek zopet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Brezplačno detajlno literaturo. Zahtevajte Beograd Masarykova 9 Miloš Marković. »KALEFLUID« se dobiva v lekarnah in drogerijah. Reg. S. br. 10537/33

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

Umrl nam je naš ljubljani sin, brat, vnuk, bratranec in nečak, gospod

Ivan Janovsky
dijak

Na zadnji poti ga spremimo v soboto, dne 31. t. m. ob 2. uri pop. izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska c.) na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, Maribor, Zemun, 30. decembra 1938.

Rodbina JANOVSKY
in sorodstvo

Uradništvo
Privilegovane agrarne banke a. d.
filijale v Ljubljani

sporoča žalostno vest, da je umrl dolgoletni predsednik zavoda

Dr. Bogdan Markov.č

minister v pok.

Z blagokopojnikom smo izgubili nadvse dobrega svojega prvega predstojnika ter ga ohranimo v trajnem in hvaležnem spominu.

2+2=4

Original
Fruškogorski Biser
je v kvaleteti neprekosljiv.

Te dve resnici se z ničemer ne moreta pobiti.

RUFF-ovi

NEGRO BONBONI

ustavijo kašelj in hripavost.

Smuči

IN VSE ZIMSKOŠPORTNE
POTREBSCINE NAJUGODNEJE
DOBITE PRI

BANJAI

LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA 20

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Potrjim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani soprog in oče, gospod

Hayne Emanuel

upravitelj cementarne T.P.D.

dne 30. decembra 1938 v Mojstrani.

Na zadnji poti ga bomo spremili v ponedeljek, dne 2. januarja 1939, ob 3. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta št. 9) na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 30. decembra 1938.

Žalujoči ostali

Mestni pogrebni zavod.
Občina Ljubljana,

TRBOVELJSKA PREMOKOKOPNA DRUŽBA

naznanja tužno vest, da je dne 30. decembra t. l. v Mojstrani preminul njen zaslužni uradnik, gospod

Emanuel Hayne

Pogreb blagokopojnega bo v ponedeljek, dne 2. januarja 1939 ob 3. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Našega zvestega uradnika ohranimo v trajnem spominu.

Trboveljska premogokopna družba

Privilegovana agrarna banka a. d.
filijala v Ljubljani

javlja tužno vest, da je dolgoletni predsednik banke, gospod

Dr. Bogdan Marković

minister v pok.

po težkem trpljenju preminul dne 29. t. m.

Gospodu predsedniku, ki si je od same ustanovitve stekel nevenljivih zaslug in posvetil vse svoje sile zavodu, bodi ohranjen trajen in časten spomin.

Blagega pokojnika bodo spremili danes k večnemu počitku v Beogradu.

Ljubljana, dne 31. decembra 1938.

